

SLOVENSKI

Pr. VSEUCILISKA KNJIŽNICA
Ljubljana

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti a 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knaliova alica štev. 5, pritličje. — Telefon štev. 304.
Uredništvo: Knaliova alica št. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poslana plačana v gotovini.

Pred novimi zapetljaji

Pretekli teden se je z uspehom končala mednarodna konferenca v Locarnu. Optimisti vseh narodov so zlagali na ta dogodek hvalospeve in prorokovali, da pomenjajo zaključki te konference popoln prevrat v evropski politiki, jamstvo za trajen evropski mir. Toda še niso potihnili ti slavospevi, ko so znova jele vrkati puške, ne sicer v bližini locarnskih visokih pogodbikov, pač pa tam doli na Balkanu, ki je že od nekdaj iztočnik vseh viharjev, ki so kdaj pretresali Evropo.

Kakor iz kljubovalnosti državnikom, ki so v Locarnu gradili kalup za večni mir v Evropi, je zopet zavalovalo pod Balkanom, razpalilo so se stare strasti in zopet sta jela govoriti meč in puška. Kakor da bi še ne bilo dovolj prelite drgocene človeške krvi. Ob sedmimi Locarna pokajo na skrajnem jugovzhodu Evrope puške in prasketajo znova ročne granate. Slabe perspektive za bodočnost! Kakor da bi krvavi dogodki tu hoteli državnike ad oculos poučiti, da je brezuspešno njih delo za evropski mir, ako hočejo pač odstraniti vse eksplozivne snovi na zapadu, ne mislijo na obnem poskrbeti, da bi se tudi na evropskem jugovzhodu po možnosti izločili vzroki neprestanih zapletljiv. Na Balkanu je bil zapaljen zadnji svetli požar, kaj, ako nastane tukaj tudi drugi, se usodnejši za Evropo, kakor prvi, navzlic v pakih zasužurnemu miru na zapadu in v kljub Locarnu?

Kakor da bi bil od sovražnikov miru narocen, je prišel grško-bolgarski konflikt, kakor memento, da ni vse zlati, kar se sivi, da čisto človek obrača, usoda pa obrne. In kakor ironija usode se zdi, da sta prišli v medsebojni krvavi konflikt baš oni dve državi na Balkanu, ki bi zbog neprestanih notranjih zmed najbolj potrebovali miru na zunaj. Kdo je izzval spopad, je vzprijelo diametralno si nasprotujočih vesti težko dognati. Sicer imamo z Bolgari prav britke izkušnje in bolgarski vpadi na naše ozemlje ne spadajo baš med redkosti, vendar se nam zdi, da so bili to pot Grki tisti, ki so v svoji prečnosti izzvali ta spopad, ki ima lahko nedogledne posledice. Ako je to tako, potem je naše stališče v tem konfliktu že podano. Res je, da v pripravi v nebo vplivajo zločinov, ki so jih zagrešili nad nami Bolgari, pravzaprav nimamo posebnega vzroka, da bi se zavzemali za Bolgare, toda trezno razumevanje naših lastnih interesov nam ipak nalaga, da v danem momentu velikodušno pozabimo na to, kar je bilo v preteklosti, ter skušamo, uvažujoč bistveno spremenjene razmere, Bolgarom povračati ne šilo za ognjilo, marveč dobro za zlo. Na njih hvalnost seveda ne smemo računati, saj je hvalnost med narodi nepoznana vrлина. Pa je tudi ne potrebujemo. Toda drugi motivi so, ki nam vevajo, da se lahko miselno ne izpostavljamo za Grke, ki so se prav tako izneverili zavezniški pogodbi kakor Bolgari, še manj pa da jih kakorkoli podpiramo v njihovih, v ničemer upravičenih imperialističnih stremiljenih. Vse kaže namreč na to, da so jeli Bolgari vendarle treznejše presojati svoj položaj ter iz teh treznih zaključkov izvajati konsekvence. Zdi se, da so i nekateri njih vodilni državniki in politiki uvideli, da je ipak treba z nanovo ustvarjenim stanjem stvari v Južni Srbiji računati kot z izvršenim dejstvom ter se temeljito preorientirati. Pravimo, da se tako zdi, nimamo pa namena, da bi to apodiktično trdili. Ako pa obstoja dejanski v Bolgariji tako razpoloženje in naj je tudi šele v povojih, nam nalagajo pravilno poimovani naši interesi kategorično, da storimo vse, da se to razpoloženje tako poglubi, da se v doglednem času spremeni v neomajno prepričanje vsega naroda.

S pametno in blagohotno politiko bi se to dalo doseči. Boudimo pravični: položaj bolgarske države in bolgarskega naroda je vse prej kakor zavidljiva vredn. Zapuščeni so Bolgari od vsega sveta, na vsem božjem svetu v svojih stiskah nimajo niti enega iskrenega prijatelja, porušile so se jim vse visokoteleče nade, va banque-igra, ki so jo igrali v balkanski in svetovni vojni, je končala za nje katastrofalno, notranje zmede so spravile njih državo na rob propada, a sedaj so še Grki v svoji objestnosti vdrla na njihovo ozemlje ter žarijo in palijo tu grje kakor nekdanji sami Turki. V teh njih stiskah bi naša lepa, blagohotna beseda z naše strani tudi pri njih lepo mesto. Ta čin z naše strani

Invalidski zakon pred skupščino

Ekspoze ministra za socialno politiko. — Kako se slovenski klerikalci zanimajo za invalide.

— Beograd, 24. oktobra (Izv.) Narodna skupščina je danes pričela generalno razpravo o invalidskem zakonu. V skupščini drugače ni bilo nikakih važnejših političnih dogodkov.

Seja je bila otvorjena šele ob 10.30 popoldne, ker se je ob 10. dopoldne vršila svečanost povodom položitve temeljnega kamna za palačo ministrstva za šume in rudnike in poljedelskega ministrstva. Tej svečanosti sta prisostvovala poljedelski minister Krsta Miletić in minister za šume in rudnike dr. Nikić. Palača bo pravo monumentalno delo. Pročelna fronta znaša 120 m. Palača se gradi na vogalu Kneza Miloša ulice in Nemašnjine ulice.

Skupščinski podpredsednik dr. Nikola Subotić je sejo narodne skupščine otvoril ob 10.30. Po raznih formalnostih in odgovorih je skupščina prešla k generalni razpravi o invalidskem zakonu.

Minister za socialno politiko Milan Simonović je otvoril debato z daljšim ekspozejem o vladnem zakonskem načrtu in o stanju invalidov sploh. Na podlagi statističnih podatkov, ki jih ima ministrstvo za socialno politiko, je v naši državi 55.116 invalidov in 169.575 sirot po invalidih. Ko se še rešijo nekatere prošnje, bo znašalo celokupno število invalidov in invalidskih sirot v vsi državi 280.000. Minister je nato podal kratek pregled in zgodovino invalidskega zakona od prvih njega osnutkov do danes.

Invalidski zakon je preživel mnogo težko in ovir. Mnogo preglastic je vladni delo ogroženo število onih invalidov v prečasnih krajih, ki so bili po usodi obsojeni boriti se na nasprotni fronti. Vlada je to vprašanje deloma rešila ter je minister prepričan, da se z invalidskim zakonom končno reši in uredi gmotni položaj invalidov, zato prosi narodno skupščino, da sprejme od vlade predloženi zakonski načrt o invalidih.

Narodni posl. dr. Behmen (mus.) je kot bivši minister za socialno politiko v svojem časnem Davidovičevem kabinetu kritiziral vladni načrt invalidskega zakona, naglašajoč obenem, da je g. Pašić že trikrat vodil volitve z obljubo, da reši invalidsko vprašanje. Vladni zakonski načrt po njegovem mnenju ni dber. Zato ga odklanja. Prečtal je brzojavko invalidske organizacije iz Zagreba, ki poziva njega in ostale poslance, da se zavzemajo za to, da skupščina zakon odkloni.

Slovenski klerikalci se zelo zanimajo za invalidsko vprašanje. To je zlasti pokazal krščanski socialist in delavski agitator posl. Fran Kremžar, ki se je prijavil k besedi, toda danes ga ni bilo v skupščini in tako je izgubil besedo.

Z ozirom na to je skupščinski podpredsednik ob 12.30 sejo zaključil ter prihodnjo odredil za ponedeljek ob 10. dopoldne z dnevnim redom: nadaljevanje razprave o invalidskem zakonu.

Društvo narodov ima rešiti grško-bolgarski spor

Sklicanje seje sveta Društva narodov v Pariz. — Akcija bolgarskih komitašev. — Sovražnosti začasno ustavljene. — Konflikt so izzvali Grki sami. — Intervencija velesil. — Grki bombardirajo Petrič.

— Pariz, 23. oktobra (H.) Zunanji minister Frier je sklenil sklicati sejo Društva narodov za ponedeljek 26. t. m. popoldne v Parizu. Grška in bolgarska sta bili pozvani pred svet Društva narodov. Do končne rešitve spora imata obe državi ustaviti vsako sovražno akcijo.

— London, 23. oktobra. (V.) Iz Aten je opolnoči prispelo poročilo Reuterjevemu uradu, da so baje Bolgari izpraznili od njih zasedeno grško ozemlje. Grške čete so ustavile prodiranje, obdržale pa so svoje pozicije ter ostalejo na njih dokler Bolgarka ne odzovevoli dovoljno na grško ultimativno noto.

— Beograd, 24. oktobra. (Izv.) Iz Sofije prihaja poročilo o živahnem gibanju bolgarskih četnikov. 40 komitskih vojevod je organiziralo posebne komitске čete, ki štejejo več tisoč. Te čete spravljajo na mejo proti Grški. Bolgarska vlada je odredila, da se odnošijo poseben avtomobilski park proti Petriču. V teh avtomobilih je bilo okoli 30 tisoč mož odposlanih proti Petriču.

— Atene, 23. oktobra. (Izv.) Grška vojska je 12 km v globino prodrla na bolgarsko ozemlje. Francoski in angleški poslaniki sta resno in odločno pozvala grško vlado, da prekine takoj z nadaljino oboroženo akcijo proti Bolgarski in da izprazni zasedeno bolgarsko ozemlje. Grška vlada se mora ukloniti diplomatskemu pritisku obeh velesil.

Splošno vlada v tukajšnjih diplomatskih krogih prepričanje, da so Grki sami izzvali obmejni incident z Bolgarsko. Stvar ima povsem politično ozadje, sedanjí režim Pangalosov skuša s to akcijo okrepiti svoj položaj. Opozicija izrablja spor v strankarsko agitacijo.

— Sofija, 23. oktobra. Najnovejša poročila potrjujejo, da so grške čete, obstoječe iz treh baterij in velikega števila infanterije pričele operacijo proti Petriču. Grška artiljerija je razdelala bolgarski seli Marakostinovo in Marinopolje. Bolgarske čete na meji so se radi svoje maloštevilnosti morale umakniti.

— Pariz, 23. oktobra. (Izv.) Fran-

coski diplomatski krogi z največjim zanimanjem zasledujejo razvoj grško-bolgarskega spora. Francosko zunanje ministrstvo je zelo rezervirano. Prevladuje prepričanje, da so Grki sami izzvali obmejni konflikt, da preprečijo turško-bolgarsko zblizanje. Grki so tudi proti balkanski konferenci, ki naj bi se vršila v Carigradu. Pariški diplomatski krogi so uverjeni, da Anglija deluje z vsemi sredstvi proti načrtu balkanske zveze, v katero naj bi vstopila tudi Turčija. Taka zveza bi prekržala angleške načrte, da se ustanovi balkanska fronta proti Moskvi. Znano je dalje, da angleška vlada deluje za odstranitev sedanjega režima na Bolgarskem. Vlado Cankova naj bi nadomestil kabinet, ki bi bil napram Turški manj priazen.

— London, 23. oktobra. Razvoj grško-bolgarskega spora zasledujejo vodilni angleški krogi z največjo pazljivostjo. Reuterjeva poročila iz Aten opisujejo položaj tako, kakor da si je grška vlada vpad bolgarskih komitašev sama zaželela, da ga kot dobro pretvezo porabi za vojaške odredbe proti Bolgarski. Grška odklanja Bolgarski predlog, da naj obmejni slučaj preišče posebna mednarodna komisija.

— Beograd, 24. oktobra. (Izv.) Iz Pariza prihaja vsebina povabila, s katerim se člani sveta Društva narodov vabijo na izredno sejo v Pariz. Za to sejo vlada v Beogradu veliko zanimanje, ker ima Društvo narodov rešiti oborožen spor, ki je nastal neposredno po Locarnu.

— Sofija, 24. oktobra. Bolgarska brzojavna agencija objavlja: Včeraj ob 17. je grška težka artiljerija pričela obstreljevati mesto Petrič. Med prebivalstvom je nastala velika panika.

— Berlin, 24. oktobra. (Izv.) Pariški »Temps« omenja, da se med Parizom, Londonom in Rimom vrše pogajanja za skupni nastop Anglije, Francije in Italije v Sofiji in v Atenah. Chamberlain je izjavil, da se osebno udeležil sej Društva narodov, ki se vrši v ponedeljek v Parizu.

— Rim, 24. oktobra. (Izv.) Bolgar-

ski poslanik je po nalogu svoje vlade predložil italijanski vladi bolgarski material o vzrokih grško-bolgarskega obmejnega spora. Italijanski diplomatski krogi so mnenja, da Italija nikakor ne more dovoliti, da se Grška s tem kon-

fliktom okoristi na račun in škodo Bolgarske. Grška hoče dobiti gotove teritorialne koncesije, Italija je proti tem grškim zahtevam in vztraja na stališču, da se mora na Balkanu ohraniti status quo.

Bolgarska pritožba Društvu narodov radi Grške

— Beograd, 24. oktobra. (Izv.) Po poročilih iz Sofije je Bolgarska naslovila na generalnega tajnika Društva narodov v Ženevi g. Erika Drumonda obširno pritožbo proti grškim napadom. Pritožba navaja:

Dne 19. t. m. okoli 15. je neki grški vojak prekoratil mejo in začel streljati na bolgarsko stražo na stražnici Demirkapije na gori Belasici. Bolgarska straža je odgovarjala in ubila napadalca, ki je obležal na bolgarskem ozemlju. Nato je grška četa pod poveljem enega oficirja odkorakala iz grške stražnice na bolgarsko ozemlje, da odnese truplo ubitega grškega vojaka. Vojaki na bolgarski stražnici so se uprli tej akciji zahtevajoč, da se mora popreje izvršiti v takih slučajih običajni lokalni ogled, da se uradno konstatira dogodek. Začelo se je nato streljanje, ki je trajalo do 20. zvečer. Kakor hitro je bolgarska vlada prejela uradno poročilo o tem dogodku, je ukazala bolgarskemu poslanstvu v Atenah, da predlaga grški vladi sestavo mešane komisije, ki naj bi imela ugotoviti, kdo je bil odgovoren. Isti predlog je bil novonovljen pri grškem poslanstvu v Sofiji.

Predno je grška vlada dala odgovor na bolgarski predlog, je bil izdan grškim četam ukaz, da vkorakajo v bol-

garsko ozemlje. Ta ukaz so izvršili mnogoštevilni grški vojaški oddelki, podpirani tudi po artiljeriji. Ti oddelki so začeli 21. t. m. napredovati in so že prodrli 8 km na bolgarsko ozemlje. Bolgarska vlada je ukazala bolgarskim obmejnim stražam, da se s silo ne upirajo tej invaziji in so grški oddelki mogli tako zasesti več bolgarskih stražnic v dolini Strume. Grške čete nadaljujejo prodiranje in grška artiljerija je oddala več streljav na mesto Petrič ter na postajo Markopolje na pragi Radomir-Petrič. Grški aeroplan je vrge več bomb na most pri selu Legumovo. Ranjenih je 5 bolgarskih vojakov.

Bolgarska vlada najodločnejše protestira proti taki flagrantni invaziji in zasedbi ozemlja, pripadajočega notorno razoroženi državi in to invazije od strani vojske države, ki je članica Društva narodov in ki krši svoje mednarodne obveznosti. Na temelju členov 10. in 11. pakta Društva narodov bolgarska vlada prosi vas, da najhitreje skličete svet Društva narodov, da ukrene primerne korake. Prepričana, da svet Društva narodov izvrši svojo dolžnost, je bolgarska vlada izdala bolgarskim četam ukaz, da na vrše nikakega odpora proti napadalcu na bolgarsko narodno ozemlje.

BOLGARSKA MOBILIZIRA IN SE PRIPRAVLJA NA VOJNO

— London, 23. oktobra. (Izv.) Sofijski poročevalec British United Press potrjuje vest, da bo Bolgarska prisiljena Grški napovedati vojno. Za danes je sklicana seja kronskega sveta v Sofiji. »Times« javljajo, da je predsednik bolgarske vlade predložil Društvu narodov v imenu Bolgarske protestno noto, v kateri ugotavlja, da so grške čete brez povoda vdrla na bolgarsko ozemlje, da so zavzele važne pozicije in obkolile mesto Petrič. Bolgarska nota dalje zahteva, da dajo velesile Bolgarski pooblastilo za izvedbo splošne mobilizacije v svrhu samoobrambe.

ANGLIJA IN GRŠKO-BOLGARSKI SPOR

— London, 23. oktobra. Prodiranje grških čet v Bolgarsko ni samo vzbudilo največje napetosti v diplomatskih krogih, marveč v celi angleški javnosti. »Financial Times« komentirajo razvoj dogodkov ob grško-bolgarski meji in podčrtavajo, da sedaj ni čas za kake pustolovščine. Anglija ima na Grškem mnogo investicij in velike interese svojega kapitala. Grška ima mnogo skrbi za finančno obnovo države in mora opustiti vsako akcijo z orožjem. Obe državi sta članici Društva narodov in bi lahko potom društva izvršili mirno poravnava spora. Društvo narodov, ki je sedaj oklepljeno še z eno velesilo mora pokazati, da je resnično faktor splošnega miru, ne pa fantazija.

Kriza francoske vlade

Odstop finančnega ministra Caillauxa. — Možnost odstopa celokupne vlade.

— Pariz, 23. oktobra. (K.) Prihodnje dni se sestanejo na posvetovanje vse takozvani »levičarski karteli« tvoreče skupine. Na tem sestanku se ima določiti nadaljnje postopanje levčarskega kartela in nadaljnje stališče teh strank napram finančnemu ministru, odnosno n'ega finančnih predlogah. Kakor zatrjujejo, ne obstoji med člani vlade doslej trdno zaupanje do finančnega ministra. Računati je treba na odstoj finančnega ministra in nekateri že imenujejo njegovega naslednika. Odločitev je odvisna od sklepa, ki ga imi storiti ministrski svet v nedeljo in svoji seji pod predsedstvom predsednika republike.

— Pariz, 24. oktobra. Opozicijski tisk in deoma tudi tisk, ki zagovarja sedanjo vladno koalicijo, je osredotočeno na seboj boje proti finančnemu ministru. Lisi ugotavljajo, da Caillaux ni mogel rešiti francoskega finančnega problema in da je njega odstoj nujno potreben. Radi intencije, ki jo je uvedel finančni minister, ni samo v nevarnosti Caillauxov portfelj, marveč je v krizi celokupna vlada.

Ministrski svet je včeraj razpravljaj o finančnem položaju Francije. Razprava se je

MEIN KAVA

mešanice
za poznavalce

100 L

Danes medajevala, Finančni minister je posli m.m. sveta izjavil, da je vladni prednatiš obširne načrte za ureditev financ. Naglašal je, da so vsi ministri solidarni. Dne 29. t. m. se udeležijo korporativno vsi člani vlade seje poslaniške zbornice, Finančni minister je izdelal posebne finančne predloge, ki jih ima parlament en bioc sprejeti. Potrebščine državnega zaklada so za več tednov pokrite, Finančni minister bo v parlamentu zahteval zase zaupnico. Velik je odpor glede povišanja dohodninskega davka.

SPOMENICA ZVEZE INDUSTRIJCEV

— Beograd, 24. oktobra. (Izv.) Zveza industrijcev za Slovenijo je predložila trgovinskemu in finančnemu ministru obširno spomenico, ki z utemeljenimi razlogi navaja pritožbe slovenskih industrijcev proti preveliki davčni obremenitvi, Spomenica se tudi pritožuje proti najnovjšim metodam, ki jih porabljajo davčne oblasti pri izterjanju sastalih davkov.

NEMCIJA PRIPRAVLJA NOTO O RAZOROŽITVI

— London, 23. okt. (R) »Times« javljajo, da bo nemška vlada v najkrajšem času predložila veleposlaniški konferenci v Parizu posebno spomenico, ki bo vsebovala konkretne predloge o končni razorožitvi. Nota bo obenem predlagala izpraznitev zasedene kolinske cone, k čemur bo veleposlaniška konferenca privolila ter predlagala svojim vladam, da ugrade nemški zahtevi.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala.

V prostem prometu so notirali: Curih 10.89, Pariz 239, London 273.50, Milan 224.50, Newyork 56.40, Praga 167.50, Berlin 13.46, Dunaj 796.

INOZEMSKA BORZE

— Curih, 24. oktobra. Predborza: Beograd 9.19, Pariz 21.90, London 25.145, Newyork 519.1/2, Milan 20.70, Praga 15.375, Dunaj 73.15.

— Trst, 24. oktobra. Predborza: Beograd 44.70, Pariz 106, London 122.30, Newyork 25.25, Praga 75.50, Curih 486

Trdo in krivično obdavčenje Slovenije

(Iz referata zborničnega konzulenta g. Fr. Žagarja na večeršnjem predstavnem zboru v Ljubljani)

Ob postopnem izterjevanju davkov je stopilo v Slovenijo davčno vprašanje letos posebno v ospredje. Davki imajo ogromen vpliv na naše narodno gospodarstvo. Posebno pa duše naše gospodarstvo v zadnjih mesecih, ker od 1. avgusta t. l. smo plačali na davkih preko 80 milijonov dinarjev. — (Ogorčeni protesti.)

Pritožbe proti prekomernim davkom je treba deliti v dve skupini. Ene pritožbe so naperjene proti davčnim merilom, druge pa proti načinu, kako se davčni zakoni izvajajo.

V državnem gospodarstvu pripada določeni davkom važna vloga. Statistično je dokazano, da se je z njimi v večini modernih držav že pred svetovno vojno kril velik del državnih potreb. V stari Avstriji je dosegel donos iz neposrednih davkov blizu ene tretjine vseh javnih datatev. Tudi v predvojni Srbiji je bilo razmerje v tem oziru približno isto, n. pr. leta 1910 se 27,96 %. V povojni dobi v ujedinenjeni domovini pa je razmerje nenkrat padlo na 9,69 % (v proračunski dobi 1922/23). Finančna uprava stremi za tem, da dobe neposredni davki v državnem gospodarstvu zopet svoj predvojni pomen. Posledica tega je bila, da so se uvedli edinstveni državni pribitki, da so se uveljavili linearni povški, da se povbira invalidski davek, vojaška komorska določila, da so se postavile za različne davke v pokrajinah, v katerih je bila v veljavi krončna valuta počvetorili (klci ogorčenja), a v kljub temu povški smatrajo merodajni faktorji, da mera še ni dopolnjena (klci: »se kožo nam bodo slekli«) in da so se vedno edino neposredni davki kot rezerva za kritje naraščajočih državnih potreb, kakor se je izrazil generalni direktor neposrednih davkov. Tak račun pa ni pravilen s stališča razmer v pokrajinah, v katerih so v veljavi raznovrstni davčni zakoni, postreženi z raznimi pribitki, invalidskim davkom in vojaško-komorsko določilo. Posebno pa ni pravilen glede dohodnine in predobnine in hišnega najeminskega davka, glede katerih se je finančni delegat dr. Savnik (kateri ogorčenja, ki se je poleg šele po parminutem mirenju g. predsednika) ob priliki uveljavljanja 30 % linearne povška, postavil na stališče, da te davčne vrste ne preneso niti linearne povška. In v kljub temu se nam je poleg linearne pribitka še povzela invalidski davek, uvedla se je vojaško-komorska določila, a kar je najhujše, začel se je pobirati od dohodnine tudi invalidski davek.

Dohodnina po naših zakonih je med najobčutnejšimi davki. Najbolj občutno jo dela davčna lestvica, ki je urejena po svoji progresiji na predvojni razmere. Kdor ima dohodek 100.000 K, ne plača samo toliko dohodnine, kolikor je plačeval od istih dohodkov v predvojni dobi, t. j. 4341 K, ampak

16.368 K, torej skoraj štirikrat toliko, diši so se njegove dohodninske razmere tako poslabšale, da je pri dohodku 100.000 K pred vojno knežje izhajal, danes pa komaj živi.

Udarjen je danes davkoplačevalec pri dohodnini dvakrat, prvič pri tem, da mora plačati dohodnino po progresiji, drugič pa mora na ta povški davek plačati vse pribitke, invalidski davek in vojaško-komorsko določilo. To pa vse zato, ker se dohodnina pobira še vedno po predvojni kronski lestvici. Finančna uprava bi morala ob relaciji 4 K = 1 Din nositi tudi posledice svoje odredbe. Če bi se lestvica F brala v dinarjih, bi znašala dohodnina od 25.000 Din samo 2179 Din, torej skoraj polovico manj kot znaša sedaj.

Ne glede na lestvico pa se je dohodnina tudi izdatno poostila s členom 152. finančnega zakona za l. 1924/25, na kateri podlagi se pobira invalidski davek. Invalidski davek plačuje sedaj pri nas vsak posestnik, trgovec, obrtnik po dvakrat: enkrat na svoj donosni davek, drugič pa na dohodnino, dočim ga plačujejo pokrajine, kjer ni dohodnine, samo enkrat, t. j. na donosni davek. S tem zakonom se nam je torej pravila velika krivica. (Viharni protesti.) Invalidski davek pa se je letos podvojil, oziroma z vojaško določilo potrojil. (Hrupno ogorčenje.)

Drug davek, ki je skrajno občuten, je hišno-najemniški davek. To davčno merilo sega nazaj čez 100 let, zato je popolnoma zastarelo. Najhujše je pri tem udarjena Ljubljana, kjer znaša ta davek 20 % od čiste najemnine, a ako prištejemo še razne pribitke, vzame skoraj dve tretjini najemnine, t. j. preko 66 % samo državni davek. (Viharni protesti.)

Najhujšo obremenitev za naše gospodarstvo pa pomeni davek na poslovni promet, posebno za malega obrtnika. Skrajni čas je, da se ta davek zniža vsaj na polovico, t. j. na 1/2 %.

Eno najbolj perečih vprašanj naše davčne zakonodaje so davčni plačilni nalogi. Naša generacija je bila vajena plačilnih nalogov, katerih ukinitve jemlje davkoplačevalec možnost evidence davčnih predpisov. Pravi nasprotniki plačilnih nalogov pa niso v Beogradu, temveč pri nas doma. — (Vzklik ogorčenja.)

Poleg neposrednih davkov pa dušijo naše gospodarstvo tudi nepravilne takse, n. pr. trošarinska taksa.

Iz vsega sledi, da je Slovenija z neposrednimi davki preobremenjena, da ne preneso ne le nobenega povška več, ampak da je nujno potrebno, da se sedanji davki znižajo. (Vsestransko prijetje.) To se mora zgoditi že s prihodnjim dvajsetimskim zakonom. (Splošno dolgotrajno plaskanje in odobravanje.)

Zdravje
in sreča

Mamica in otroček, vsa čista
dehtita žarita svežosti, okusna,
oskrbovana. Veselo zdravje se
smeje z lestečimi zobmi.

Dnevna gojitev s »Kalodontom«
je najsigurnejša pot, da obvaru-
jete lepoto in zdravje Vaših zob.

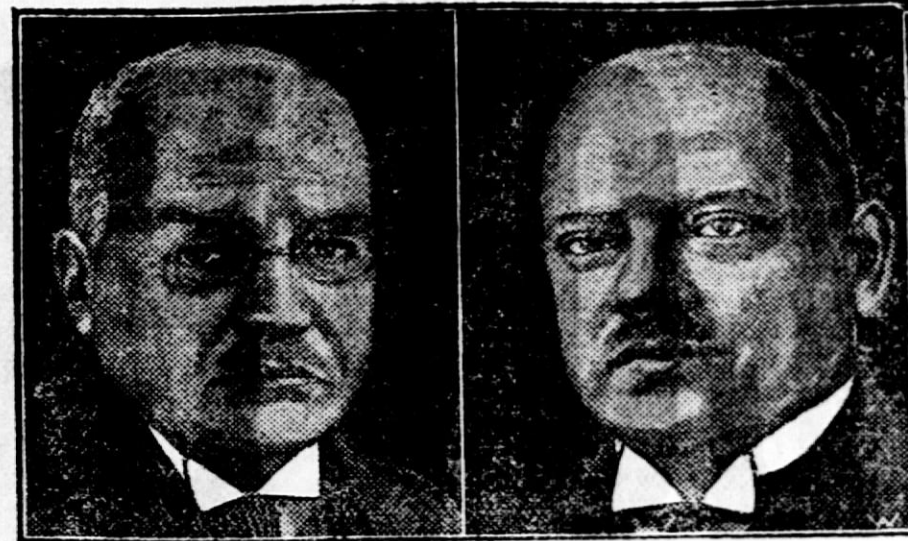

vem, še sedaj veljavnem obredniku je skopnela slovenščina na par vprašanj pri krstu, na veroizpoved pri spreobrnjenih in na nagovor pri poroki. Latinsčina je bila zopet neomejena gospodarka v cerkvi, in nikogar ni bilo, ki bi bil črhnil v obrambo pregnane slovenščine. Duhovniki so morali oddati v škofijo stare obrednike in kupiti novo polatinjeno knjigo. A nekaterim se ni bilo moči ločiti od starega slovenskega besedila, tako n. pr. upokojenemu župniku, slovenskemu pisatelju Metelkovcu Janezu Zalokarju, ki je še krog leta 1870, obhajal vernike v šentpeterski cerkvi v Ljubljani po starem, rekoč: »Telo našega gospoda Jezusa Kristusa vari tvojo dušo za večno življenje.«

Iz gorenih vrstic je razvidno, da je uživala slovenščina v cerkvah ljubljanske škofije pred sto leti — v dobi najhujšega avstrijskega absolutizma — večje pravice, kakor jih ima dandanašnji, ko smo svobodni in imamo svojo državo.

Da se odpravi to krivično stanje, so se jugoslovnski katoliški vladiki zedili na konferenci v Zagrebu leta 1918, da se izpostavi pri sv. Stolici poleg staroslovenskega misala obrednik v živem narodnem jeziku. Prošnja za narodni obrednik je bila v Rimu uslišana, kar so sporočili jugoslovnski škofje po konferenci l. 1921. duhovnikom: »Slednjič vam, bratje, javljamo, da je sv. Stolica po prošnji hrvatskega episkopata raztegnila na vse področje naše države pravice, katere so imele poprej samo poedine škofje, namreč uporabo rimskega obrednika v hrvatskem ali slovenskem jeziku, pa se bodo zato vršili vsi obredi v živem jeziku razen sv. maše, pri kateri se bosta samo list in evangelij pevala v živem narodnem jeziku.«

Želimo smo pričakovali novi obrednik. Zakaj ni izšel, je povedal ljubljanski škof ob novem letu 1923. Prevod, ki so ga oskrbeli bogoslovni profesorji, se je poslal v pregled v Maribor, a z natiskom se je moralo počakati, dokler ne izide v Rimu popravljeni ritual, kar se zgodi do meseca junija. Vladika je

NEMSKA DELEGATA NA VARNOSTNI KONFERENCI — državni kancelar dr. Luther in zunanji minister dr. Stresemann, ki se poteguje po vseh nekaterih inozemskih listov celo za letošnjo Nobelovo mirovno nagrado, češ da je uspeh konference v Locarnu v prvi vrsti njegova zasluga.

pristavil: »Ko bo obrednik natisnjen, ga bom takoj za vsakdanjo uporabo dobil. Ljudstvo se ga bo gotovo veselilo.« Da, Prezvišeni! Ljudstvo se je jako razveselilo, ko je leta 1922. po Vaši naredbi privrtač čulo pevati evangelije, prošnje, molitve in blagoslov pri telovški procesiji v slovenskem jeziku; ginjeno je pristostovalo z večjo pobožnostjo, nego prejšnja leta, svetemu opravilu. Vse je navdajala radostna misel: Slovenščini se vračajo njene pravice v cerkvi.

Kakor poslovenjene telovske procesije, se razveselili naše ljudstvo prerodnja slovenskih cerkva, kadar se uvede vane novi obrednik in za njim kot najvažnejša točka — staroslovenska maša. Da v doglednem času dobimo slovenski obrednik, jamči poročilo o škofskih konferencah, ki so se vršile ta mesec v Zagrebu; dotični odstavek slove: V razpravi o izdani obredniku v narodnem živem jeziku je bilo vzeto na znanje poročilo predsednika nadškofa dr. Bauerja, da se stvar vodi v smislu navodil prejšnjih konferenc, da bo kmalu končana in da bo rokopol izročil predsedništvu škofovskih konferenc, čim odbor uredi definitivni tekst rokopolisa po najnovejši izdaji rimskega obrednika, ki je nedavno izšel. Sklenjeno je, da se interdecezanski odbor radi recenzije besedila ne bo sklical.

Vesela vest! S trdnim upanjem, da se uresniči skoro tudi zahteva staroslovenske maše, nas navdaja nadaljnje poročilo, da se je na škofovskih konferencah o vprašanju staroslovenskega jezika v liturgiji ugotovilo, da zavzema episkopat enodušno isto stališče, kakor ga je zavzel na konferenci meseca novembra 1918.

S službenim poročilom o škofovskih konferencah se strinjajo vesti, ki jih je zvedel poročevalec beogradske »Politike« iz ust diakovskega biskupa Akšamovića in splitskega škofa Bonafatića, ki sta mu rekla: Katoliški biskupi smo po enodušnem sklepu, storjenem meseca novembra 1918, prosili sv. Stolicu, da bi razširila privilegij staroslovenskega jezika, ker to narod hoče in želi, na vso našo državo, kar smo ponovili na tej konferenci, ne da bi bil kateri škof količjak ugovarjal. Škofje se trdno nadejajo, da bo sv. Stolica to uvaževala, kakor so dosegli, da je dovoljen obrednik v narodnem živem jeziku in da se že tiska rimski misal na staroslovenskem jeziku za uporabo v jugoslovnskih škofijah. Kar se tiče vprašanja glagolice pri sklepanju konkordata, so zastopali škofje, izvoljeni po kr. vladi in pozvani kakor izvedenci na sodelovanje pri anketi za konkordat, v Rimu isto stališče, kakor na sejah meseca oktobra 1921. v Beogradu, in niso igrali nobene dvoilne vloge. Pristavila sta imenovana biskupa, da vprašanje uporabe glagolice po njeni naravi ne spada v vrsto vprašanj, ki morejo biti predmet diskusij pri sklepanju konkordata. Zato je prišlo do vprašanja tudi v srbski konkordat leta 1914, samo v obliki kodčila. Konkordat je dvostranska pogodba, ki se more, kakor nas uči zgodovina, izpremeniti ali ukiniti, zato treba pomisliti, da utegne sčasoma v konkordatno dobljeni privilegij postati negotov. Vsak zavedni katolik, katerega mu ni za politično agitacijo, nego za

praktično in vestno izvrševanje verskih dolžnosti, gotovo hoče in želi, da se vprašanje uporabe glagolice enkrat reši ter uredi načelno in trajno, a ne kakor politično stvar. Na to pa delajo jugoslovnski škofje, ki mislijo, da se to vprašanje reši s posebnim odlokom sv. Stolice. — Cirilmetodar.

Dama, ki bi hotela

imeti v tej seziji res eleganten plašč, si more takega izbrati iz krasne zbirke damskih plaščev z ali brez kožušvine, kar najceneje pri tvrdki

Fran Lukič, Pred škofijo 19.

Politične vesti

— Narodni poslanec, ki neče prisesti, je disident Radičeve stranke Marko Došen. Pravi, da je prepričan republikanec in da zbog tega ne more prisesti zvestobe kralju. Z ozirom na to je predsedništvo narodne skupščine odredilo, da se Došenu ne smejo izplačevati poslanske dnevnice. To pa Došenu seveda ni prav. Mož zahteva, da se mu dijetne izplačujejo ne glede na to, ali je prisegel ali ne. Do sedaj ta spor še ni rešen, zdi pa se, da bo Došen ob koncu koncev vendar le raie prisegel, kakor se odpovedal mastnim poslanskim dnevnici.

— Francoske izgube v Maroku Francoska finančna komisija v Parizu se je šla dne 1. v Parizu, da določi, kar treba glede kreditov, zahtevanih za kolonialno vojno. Došlo ji je ministrsko poročilo o izgubah v Maroku. — Tamkajšnje operacije stanejo okoli 950 milijonov frankov. Pri otviritvi zbornice bo predložen predlog za dovoljenje dodatnih kreditov. Izgub je bilo do 31. julija t. l.: ubitih 1285, od teh 29 oficirjev in 300 francoskih vojakov, ranjenih je bilo 5306, od teh 160 častnikov in 1330 francoskih vojakov. Od 1. avgusta do 1. oktobra t. l. je bilo ubitih 891, od teh 283 Francozov in med temi 31 častnikov; ranjenih 2991, od teh 400 Francozov. Upa se, da rezultati zadnjih vojaških operacij zboljšajo splošno situacijo. Izjavilo se je na tej seji iznova, da je francoska vlada pripravljena priti kar naihiteje zopet do mirovnega stanja. Abd-el-Krim razlaga novinarjem, ki ga dohitijo na bojnem polju, da je tudi on vedno pripravljen za sklep miru s svojimi nasprotniki. On poudarja, da so Francozi začeli boj in trdi, da so se pripravljali zani že pred letom dni. Francozi so napadli Rifane koncem aprila t. l. Šlo je za ozemlje, ki se teoretično računa k francoskemu Maroku, katerega pa Francozi niso nikdar zasedli. To je bila samo preteveza, da se je začel pohod proti Rifanom. Abd-el-Krim je pripravljen po svojih izjavah za mir, pa tudi za nadaljevanje vojne.

V slučaju okuženja neobhodno potreben! 125/L

O obnovitvi staroslovenskega bogoslužja

V.

Kaj zahtevamo? Vzpostaviti jezikovnega stanja, kakršno je vladalo nekoč v naših cerkvah. Latinsčina, katere je stoletja gospodovala v javnem življenju, a se je morala umakniti iz njega in se umikla v naših dneh iz šol, latinsčina naj da prostora v bogoslužju slovenščini. O sklepanju konkordata s sv. Stolicu zahtevamo obnovu pravice, slovesno dane vsem Slovenom po papežih Adrijanu II. in Ivanu VIII. O tej važni priliki zahtevamo, da se katoličanom na ozemlju države Jugoslavije dovoli sv. maša v staroslovenskem, vsa druga opravila pa v sedanjem narodnem jeziku; zahtevamo staroslovenski misal in novoslovenski (oziroma hrvatski) obrednik!

Ob poslednji zahtevi sili nehoti v pero reminiscenca iz začetka preteklega stoletja. Skoraj napol poslovenjen obrednik je izdal za ljubljansko škofijo prosvetljeni vladika Anton Kavčič (1807—1813), izvrsten dušni pastir, odlikovan z najvišjim francoskim redom častne legije — škofa Kavčiča omenja Aškerc v »Napoleonovem večeru«. L. 1808. je prišel na svetlo obrednik, ki se jako razlikuje od prejšnjih ljubljanskih ritualov, izdanih leta 1706. in 1767.

V novem Kavčičevem obredniku, ki ga je sprejela duhovščina in ljudstvo z navdušenjem, je bila postavljena slovenščina na častno mesto. Slovensko besedilo je oskrbel najbrž Vojdnik. Delitev zakramentov se je jela vršiti v narodnem jeziku; slovenski so bili nekateri blagoslovi, obredi pri pogrebi, pri otročjih vsi, pri odrastlih je ostala samo »libera« latinska. Zanimiv je uvod, spremljajoči obrednik. V njem je povedal škof Kavčič, da se je večina ravnal po rimskem ritualu, poslušujoč se istega sporeda in istih besed; nekateri oddelki pa so objavljali v domačem jeziku zato, da bi se pri cerkvenih opravilih pospeševala pazljivost in pobožnost. Taki nazori so vodili ljubljanskega škofa Antona Kavčiča pred 127 leti. Ali bi ne bilo na korist veri, ki bi se ob razumevanju obredov poglabila, ako bi jih uvaževali sedaj, ko se odločuje bodočnost slovenščine v naših cerkvah?

Pod knezoškofo Wolfom je bil l. 1844. Kavčičev obrednik v prepoved dejan. Njegovo odstranitev je zahtevala sv. Stolica, češ da je »luterski«. V no-

UNDERWOOD pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I. Telefon št. 980 UNDERWOOD

V. I. Križanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman,

XI.

Morgan pri svoji soprogi Nari v Benetkah.

Minilo je štirinajst dni. Iz Benetk ni bilo nobenega odgovora in ta molk je zelo vznemirjal Supramatija. Bil je zelo slabe volje in ni hotel hoditi z vikontom na razne družabne večere in pojedine, ki se jih je slednji izmišljal za zabavo in v svojo korist. Tudi za Pierettine nastope v Alkazariju se Supramati ni prav nič zmenil.

Pieretta se je jezila, vikont in njegovi tovariši so bili ogorčeni in v ožji družbi je padla marsikatera žaljivka na nabobov račun. Tolažili so se samo s tem, da Supramati ni štedil z bogatimi darili, ki jih je prinašal vikont v njegovem imenu znanim gledališkim zvezdam. Nekoč, ko mu je Lormel delikatno namignil, da ima dolgove, ki mu zastrupljajo življenje, mu je podaril Supramati zelo solidno svoto.

Končno je priklopelo Supramatijevo potrpljenje do vrhunca in sklenil je odpotovati v Benetke, da se osebnost informira, zakaj Nara tako dolgo ne odgovori. Še tri dni počaka, potem pa odpotuje.

Toda še isti večer, ko je hotel iti spat, so mu sporočili, da čaka znanj nekdo s pismom. Ves razburjen je razpečal pismo. Bilo je Narino in se je glasilo:

»Nisem se žurila z odgovorom, ker se mi je zdelo — kar bo menda tudi res — da nič kaj posebno ne hrepenite po meni. Ne branim vam priti v Benetke, Pridite, če hočete. Nikar pa ne doprinasajte žrtve v imenu dolžnosti. Če vam življenje v Parizu ugaia, če najdete zabavo v veseli družbi, kamor zahajate — ostanite tam, kjer ste! Niti najmanj ne bom užaljena. Vajena sem marsikaj potrpeti in odpustiti, saj je bilo zakonsko življenje z Narajano v tem pogledu imenitna šola.

Pismo pošiljam z zvestim slom in vas prosim odgovora istim potom. Vem, da je to anahronizam, toda po stari navadi se držim tega načina korespondence, ker se mi zdi bolj zanesljiv in prikladen kakor pošta. Na svidenje! Od vas je odvisno, da-li se kmalu vidiva ali ne. — Nara.

To pismo je zbudilo v Supramatiju najrazličnejše občutke. Bilo je tudi vzrok, da je sklenil odpotovati drugi dan z jutranjim vlakom.

Zato je poklical ob šestih zjutraj komornika ter ga obvestil, da čez dve uri odpotuje. Velel je takoj zložiti v kovčeg vse potrebno za pot.

Nato je poklical tajnika in mu zapovedal odpotovati za njim z vlakom, ki odhaja čez dve uri.

V tem času da lahko uredi vse, kar zahteva njegova odsotnost. Supramati je strogo prepovedal služinčadi širiti vest, kam potuje, ker se je bal, da jo vikont ubere za njim, kar bi gotovo tudi storil, če bi le vedel, kam je princ odpotoval.

Supramati je stopil v kupe zelo dobre volje. Veselilo ga je, da se je tako neopaženo izmuznil vsiljivemu vikontu, ki bo gotovo razočaran, ko izve za njegov odhod.

Ze več dni mu je ta lahkoživec prigovarjal, naj priredi bogato pojedino na čast velikemu tragiku Pinčonu, ki je praznovao desetletnico svoje igralске kariere. Naravno, da bi bil moral nabob kupiti igralcu primerno darilo. Poleg tega mu je vikont namigaval, da ima vse polno dolgov, ki bi jih lahko Supramati o priliki poravnal.

Princ je bil res radodaren in veselilo ga je, če je mogel pomagati bednim, toda ta zapravljivec, ki se ni sramoval nobenega sredstva, samo da pride do denarja, se mu ni prav nič smilil. Supramati je že davno spoznal, da je imel vikont od pojeidin v družabnih večerov, ki jih je prirejal v njegovem imenu, kakor tudi od nešteti daril znamenitim igralkam, prav solidne dohodeke.

Kar se pa tiče Pierette, je je bil že do grla sit. Samo njena vsiljivost in njegov strah pred tragičnimi prizori, ki bi gotovo sledili energičnemu nastopu, ga je še zadrževal, da ji ni pokazal vrat. Po-

tovanje v Benetke ga je končno rešilo tudi Pierette, kar mu je bilo zelo prijetno.

Vlak je že dve uri drvel s Supramatijem od Pariza, ko se je vikont zbudil. Lormel je bil zelo slabe volje. Prejšnji večer je imel vražjo smolo v klubu. Izgubil je večjo svoto, ki mu jo je dal princ, da poravnata dolgove. Zdal mu je pa bilo malo neprijetno prositi princa zopet na posodo.

K sreči je imela Pieretta drugi dan god, Pinčon pa jubilej. Pripravljala se je razkošna pojedina. To bi utegnili vsaj deloma ublažiti njegovo obupno finančno stanje.

Skrbno se je oblekel, sedel v svojo kočijo ter naročil najprej za drugi dan velik šopek in bogato večerjo. Nato se je odpeljal k priacu. V dvo-rec je stopil samozavestno, kakor da je že domač. Komaj je pa prestopil prag, je ves začuden obstal videč nered, ki je vladal v nabobovi hiši tako zgodaj.

Vratar Sebastijan je stal v navadnem suknjiču sredi veže in se glasno pogovarjal z ženo, ki je pospravljala svojo sobo. Na stopnicah sta se igrali za mačko dve vratarjevi hčerki. Na tleh se je valjala žoga.

— Kaj naj pomeni to, Sebastijan? kaj princ danes tako dolgo spi, da ste še vedno v navadni obleki? — je vprašal vikont strogo

Naše dolžnosti napram Koroškim Slovincem

Pri nas je bilo vedno nekoliko takih ljudi, ki se niso kdovekak ogrevali za Korošce, če že niso bili morda celo popolnoma ravnodušni napram njim. Nekoč mi je eden naših veljakov zabil v obraz: »Saj Korošci sami nočejo! Čemu bi jih torej silili!«

Vsekakor je umestno, da si skupaj pogledamo koroškega vprašanja v enem kot drugem pogledu na jasno. Ali Korošci sploh zaslužijo, da se pogotujemo zanje? Stvar je taka, da so med slovenskimi Korošci, kakor pač povsod na svetu, različni ljudje. Imate med njimi poturice, najravnarje, imate pa tudi ljudi, ki so nam vsem lahko zgled globoke, čiste, nesebične domovinske ljubezni. Se ga vidim pred seboj tistega starega, pokrajinskega, bežnega moža — ime njegovo je boljše nemara, da zamočim, daš njegova samega brčasa ni več med živimi — kako leži tam v travi, na komolec svoje desne roke oprti! Ker nisem ljubezne prilike opustil, ako sem mogel s kom izpregovoriti, sem stopil s ceste proti njemu in se pošalil: »Vi pa nemara ravno o tem razmišljate, kako bi pri plebiscitu glasovali?« To bi ga bili morali videti, kako se je starec sklonil po koncu in mi odvrnil ponosno: »Svoj živ dan nisem nikoli drugače glasoval kot s Slovinci, pa tudi nikoli ne bom!« In potem sva govorila na dolgo in široko o tem, kako lepo bo, ko bo osvobodjena Koroška in bo Sloven na lastni zemlji zopet sam svoj gospod! Bilo je ganljivo, kako je ta preprosti človek ljubil svoj narod. Objel bi ga bil in poljubil! Že samo zaradi njega bi bil želel, da bi bilo glasovanje pokazalo drug uspeh kot ga je! Kolikrat se spominjam nanj in kako mi je še danes žal, da starcu ni bilo usojeno, da bi bil doživel, česar si je tako silno želel! Da podpiramo Korošce te vrste moralno in, če mogoče, tudi gmotno, je pač naša sveta dolžnost!

Seveda pa imajo deloma tudi tisti prav, ki trdijo, da Korošci nočejo. Pri peti se ti prav lahko, da ti koroški kmet na tvoje vprašanje, če si želi k nam, tako-le odvrne: »Saj smo tudi pod Avstrijo Slovenci! Res je, da v Avstriji drago kupujemo, zato pa tudi svoje pridelke drago prodajamo! Vsekakor pa je pri nas več reda, kot ga je — pri vas!« Ta odgovor ni izmišljen, in bojim se, da se je resnacija in apatija, ki zveni iz navedenih besed, že precej razpasla med koroškimi Slovinci! Ali se bomo temu še čudili? Ali ni en del našega časa vse, pa prav vse storil, da našo državo kot najmanj kulturno razvije in jo pridrži? In ali se ne vidi, kakor bi bila vse to sama gola ironija, ako se zdaj prav tisto časopisje navdušuje za osvoboditev naših koroških bratov izpod tujeja jarma? Gospoda, mi moramo gledati, da

bo v vsem našem dejanju in nehanju malo več logike! Mi se moramo navaditi, da dobro premislimo vsak naš korak, predno ga storimo, vsako besedo, predno jo zapišemo, in da temeljito preudarimo vse posledice, ki jih lahko ima eno kot drugo! Ako imamo z Beogradom kaj obračunati, treba, da storimo to na drug način kot z grdejem in blatenjem! — S tem pa seveda nikakor nečem reči, da bi se ne moralo resiti v Beogradu marsikaj izpremeniti, ako hočemo, da si bo še kdo — želel k nam!

Rad bi vedel, ali si je od vseh tistih, ki so nedavno tako navdušeno demonstrirali za slovensko Koroško, kdo kaj določnega misli v tem pogledu, kako, po katerih potih bi mogli dobiti nazaj najlepši del slov. zemlje, na kak način bi se dal izravnati sramotni poraz, ki smo ga doživeli pred petimi leti s koroškim plebiscitom, ali pa smo gradili zopet, kakor po navadi, samo zlate gradove v oblake? Ali narišemo samo na to črto, da se okolnosti izpremenijo, da se sama od sebe ponudi prilika, ko si lahko vzamemo, kar je našega? Jaz mislim, da bi bilo to vse premalo! Jaz mislim, da moramo temveč z vsemi silami delati na to, da se okolnosti res izpremenijo in da tista prilika, na katero stavimo svoje nade, čim prej pride, ker se drugače lahko zgodi, da bomo čakali nanjo vse večne čase! Ne smemo si sicer prikrivati, da so se razmere za nas prav v zadnjem času poslabšale. To, kar se je v Locarnu baš kar završilo, je z ozirom na posledice, ki se iz tega lahko razvijejo, nekaj takega, kakor če bi se bila zavalila ogromna skala na pot, ki vodi do našega cilja. Da, Locarno postane lahko usoden ne samo za naše nacionalne aspiracije, temveč za slovenske interese sploh! Kadar se radije Albin in se istočasno zadovoljstva smehljiva Germanija, takrat pozor, naša Slovenija!

No, ni, da bi morala vsaka klica tudi že pognati in se razbrsteti! Prav bo, če čujemo in bedimo, ne smemo pa se vdajati malodušju, pa če bi morali premagati še tako težke ovire. Za zdaj je naša najnujnejša naloga ta, da pripomoremo našim koroškim bratom do onih pravic, ki jim vsekakor gredo po obstoječih pogodbah, pripomoremo do tega, da bodo deležni v narodnostnem pogledu vseh onih dobrot, ki jih uživa Nemci v naši državi. Nič več, a tudi nič manj, to bodi naša deviza!

Kar bi bilo še sicer sbrti, o tem ne kaže že danes javno razpravljati. Želeli pa bi bilo, da skliče »Jugoslovenska Matica« ali kdorkoli že čim prej nekako anketo, na kateri naj bi se določile vsaj v glavnih potezih smernice za vse nadaljnje delo v svrhu končne rešitve koroškega vprašanja!

Dobro blago! Nizke cene!

Sukno vseh vrst doblj in palmerston, velour v vseh barvah, barhent in vsakovrstno drugo perilo blagov v veliki izbiri kupite po nizkih cenah pri

„Oblačilnici“, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 24. oktobra: Periferija. Red A.

Nedelja, 25. oktobra: Pegica mojea srca. Izven.

Ponedeljek, 26. oktobra: Periferija. Red B.

Torek, 27. oktobra: Ifigenija za Tavridi. Red C.

Sreda, 28. oktobra: Zaprti.

Četrtek, 29. oktobra: Pegica mojea srca. Red A.

Petek, 30. oktobra: Zimska pravilica. Red E.

OPERA:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 24. oktobra: Aida. Red D.

Nedelja, 25. oktobra: Ob 15. popoldne: Nabor - Povratek. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 26. oktobra: Zaprti.

Torek, 27. oktobra: Hoffmannove pripovedke. Red E.

Sreda, 28. oktobra: Proslava češkega narodnega praznika. Slavnostna predstava. Izven.

— Sentjakovski gledališki oder. V sredo 28. t. m.: Jakob Ruda. Reprija. Gostovanje člana Narodnega gledališča, režiserja g. Milana Skrbinka. 1838/n

— Nedelja v Narodnem gledališču v Ljubljani. Prva popoldanska operna predstava v tej sezoni se vrši v nedeljo dne 25. oktobra ob 15. popoldne. Vprizori se Gerbičeva dvodelna opera »Nabor«, katere nov je vzeta iz našega vaškega življenja in katere delu ima posebno v bogati zborovskemu partu veliko in lepih melodij, ter Matzejeva zelo efektivna in dramatična opera »Povratek«. Cene za to predstavo so znižane, na kar posebno opozarjamo izvenljubljansko občinstvo. Drama pa vprizori prvič v nedeljo zvečer nad vse ljubko la zabavno angleško veseligrad »Pegica mojea srca«. Predstava je izven. Cene navadne.

— Proslava češkoslovskega narodnega praznika v našem Narodnem gledališču. V sredo dne 28. t. m. vrši se v operi proslava češkoslovskega praznika s sledečim sporedom: V prvem delu sporeda, ki je koncertnega značaja, izvajajo se pod vodstvom k-

pelnika g. Balatka sledeče točke: 1.) Narodne himne. 2.) Smetana: Libuša. uvertura za veliki orkester. 3.) Arlia iz opere Dve vdovi. Poje ga. Marija Jenkova. 4.) Smetana: Vltava, za veliki orkester. 5.) Vitošlav Novak: Balada. Poje gđna. Božena Potuškova. 6.) Zdenko Fibich: Podvečer. Simfonični pesen za veliki orkester. V drugem delu proslave pa se poje Matzejeva opera: »Povratek«, ki je pri svoji premijeri dosegla tako krasen uspeh. Vstopnice za to proslavo so od danes naprej v predprodaji pri dnevnih blaginji v operi.

— Za proslavo češkoslovskega narodnega praznika dne 28. t. m. se vrši v operi slavnostna predstava. Sedeži za to slavnostno predstavo so v predprodaji od ponedeljka dalje pri dnevnih blaginji v operi.

— »Aida«. Danes v soboto se poje v operi Verdijeva opera »Aida« v znani zasedbi. Le vloga kralja poje prvič na našem odru g. Sekula. Predstava se vrši za red D. Drama pa vprizori Langerjevo »Periferija« za red A.

— Klasifikacija narodnih pesmi. Prosvetni minister Veli Vukčević je odredil, da izvrši posebne komisije v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani klasifikacijo hrvaških, srbskih in slovenskih narodnih pesmi. Ko bo klasifikacija končana, se začne tiskati državna izdaja narodnih pesmi iz vse države.

— Kriza naših gledališč. Začetkom novembra se sestane v umetniškem oddelku prosvetnega ministrstva pod predsedstvom načelnika dr. Senoe konferenca upravnikov vseh gledališč v naši državi. Na konferenci se bo razpravljalo o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z akutno krizo naših gledališč, osobito onih v Osljeku, Novem Sadu, Mariboru in Ljubljani.

— Hrvatski listi o proslavi 20-letnice »Ljubljanskega Zvona«. O koncertu, kakor pravi 20 letnice umetniškega delovanja pevskega društva »Ljubljanski Zvon«, so prinesli skoraj vsi hrvatski listi daljša poročila ter laskave ocene. Zagrebški »Hrvat« priobčuje pod naslovom »Tri značilne proslave na pevskem polju v Ljubljani« sledeče: Nedavno je pokazala Ljubljana, da ima v naši državi od vseh mest povprečno največ smisla za vokalno umetnost. Dočim smatralo pri nas kompetentni faktorji petje

Oglejte si zalogo

manufakturnega blaga za zimo v veliki izbiri in po nizkih cenah pri

„Oblačilnici“, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

kot nekako nekoristno izgubljanje časa in nepotrebno zlo, je nasprotno vsa Ljubljana z dušo in srcem za pevec. To je bilo opaziti na svečanem koncertu »Ljubljanskega Zvona« v dvorani hotela »Union«. Dvorana gostu napolnjena, navdušenje in ponos. Koncertna dvorana Uniona, to je nekaj, česar mi v Zagrebu nimamo. Ni pa to edini kulturni objekt, ki nam manjka v Zagrebu. »Ljubljanski Zvon« je proslavil 20-letnico svojega obstoja z impozantnim koncertom. Vse točke programa so bile vzorno in precizno priučene. Pevci brez izjeme poljo v stilu, odpirajo usta, jasno vokalizirajo. Solo sopran gđ. Ramškova kristalen in jasn. Vse v znaku sistematične pevske kulture. Zborovodja Zorko Prelovac, duša mlade generacije, vodi vse to s čvrsto roko. Tudi on je danes slavljeneč, zakaj ravno je minulo 15 let, odkar je zborovodja »Ljubljanskega Zvona«. Prelovac je glavni sodruinik »Slovenske pevske zveze«, ki jo vodi v umetniškem oziru. »Savez Hrvatskih pevskih društev« ga je pozval na svoj festival v Zagreb, kjer bo diriziral eno točko monstre-koncerta (okoli 1500 pevcev). Tretji slavljeneč je slovenski komunist Emil Adamič, kateremu je bil posvečen večji del vspehoda. On ustvarja že 25 let in si je s svojim delom stekel vsestransko priznanje in renome najpopularnejšega slovenskega skladatelja. Njegova skladba so znane po vsej naši kraljevini.

K 100 LETNICI ROJSTVA JOHANNA STRAUSSA. Dne 25. oktobra 1825 je bil rojen znameniti skladatelj Johann Strauss, ki ga je usoda določila, da širi med ljudstvom s svojo glasbo veselje in radost. — Malo je valčkov, ki bi postali tako popularni, kakor Straussovi. Njegova opera »Netopir« je nastopila zmagovito pot po vsem svetu. Tudi drugi dve Straussovi operi »Vesela vojna« in »Ciganski baron« sta zelo priljubljene. Po dolgoletnih turnejah za orkestrom, ki ga je prevzel od svojega očeta, se je posvetil izključno skladatelstvu. Umrl je 3. januarja 1899 na Dunaju.

V cenjene vednost.

Čast mi je, spoštovanemu občinstvu ljudno naznanjati, da s 1. novembrom t. l.

prezvamem in otvorim hotel Union-Celjski dom

ter se priporočam z najodličnejšim spoštovanjem

Herveje Tomec, hotelir.

— Učiteljski pevski zbor. Ustanovni občni zbor pevskega zbora slovenskih učiteljev bo v nedeljo dne 1. novembra v Ljubljani v Glasbeni Matici. Želja, ki smo jo gojili že toliko let, bo izpolnjena. Prizadanih je 120 učiteljev in učiteljev iz vseh krajev Slovenije. Ti navdušeni, idealni, kulturni borci se ne ustrašijo nobenih žrtv ni poti za svojimi ideali: ne plašijo jih stokilometerske razdalje, ne strah jih ogromen trošek, ne boje se truda, samo da pomorejo po svojih močeh naši pesmi do one višine, ki jo bo usposobila za tekmo na svetovnem polju. Ti borci opravljeno pričakujejo podporo vseh naših zavodov, vseh organizacij in društev ter vseh privatnikov, ki jim je mar naša kultura sploh, posebno še naša pevska, naša srčna kultura. Opozarjamo na to, že danes vse navedene in jih najvjudneje vabimo, da pošljejo vsaj zastopnike k ustanovitvi zbora in otvoritvi prvega pevskega tečaja, ki se bo vršila v nedeljo ob pol 11 uri v pevski sobi Glasbene Matice v Ljubljani, Vegova ulica 7. — Intendanca opernega gledališča je dovolila vsem udeležencem pevskega tečaja zvečer 1. novembra 50% popusta pri vseh vstopnicah. Kdor se misli predstaviti udeležiti, naj javi to najkasneje ob sredo 28. oktobra na naslov: profesor Vedral, Emonska cesta 8, Ljubljana.

— Izložba akademičnega slikarja Marčeta v Zagrebu. Naš rojak akad. slikar Rudi Marčič priredi razstavo svojih slik v Zagrebu v veliki dvorani Oficirskega doma na Zrinskega trgu št. 3. Razstava bo otvorjena 25. t. m. ob 11. Odprta bo vsak dan od 9. do 18. ure. Slike se nanašajo na motive z Jadrana in naših Alp.

— »Gledališki list«. Izšla je tretja številka »Gledališkega lista« s sledečo vsebino: I. Cankar: Za narodov blagor« s peresa g. J. Vidmarja. Poročilo o delovanju centralnih gledališč v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani v sezoni 1924/25. Dališe dve člani A. Danila. Zasedbo in drugo gradivo ter repertoar. Cena lista je 5 Di.

Julijska krajina

— J. Collarich se obnaša v zaporu povsem jasno, kakor pripoveduje vodstvo zaporov, in ne daje vzrokov za pritožbe in ostrejšo postopanje proti njemu. Pred njegovo celico stoji noč in straža, ki ima strog nalog, da mora nenehno vršiti svojo službo. Njegova celica je v drugem nadstropju. Svojo celico vsako jutro očisti ratančno in se umije in drži v lepem redu. Svojo obleko, ki je nova, okrači in kadar gre k razpravi, si uredi vse lepo, kakor bi šel na kak sprehod. Ko se vrne od razprave, sleče svoje lepe hlače. Obrije se vsak drugi dan. Zjutraj se umiva in čedi pol ure, potem še telovadi. Čez dan čita in je prečital že skoro vseh 400 zvezkov iz knjižnice v zaporih. Najraje bere romane. Okoli 11. ure gre na dovoljeni sprehod na dvorišče, hodi okoli le sam, zamišljen. Zvečer se takoj po večerji viježe in ostane v postelji do 6. ure zjutraj. Duhovnik, ki slušbuje v zaporih, se mu je hotel že parkrat približati, pa ga je vselej odločno odklonil. V pogovoru rad poučarja, da se bo maščeval nad svojimi izdajalci. V zaporu dobiva sedaj nekoliko boljše hrano od navadne. Collarich ne pije nič, je abstinent. Razprava se zopet vrši.

— J. Bomba v rokah otrok. Pri Volčah je našel na polju 7letni Karol Uršič bombo, katero je vrzel na sklopie, da bi tako oplasil druge dečke. Bomba je eksplodirala in

težko je bil ranjen na nogi 10letni Milan Barbič, manj nevarno sta ranjena Ciril in Karol Uršič. Prepeljali so jih v gorško bolnico.

— J. Na novačenju je povsod veselo, tako tudi pri sedanjih naborih v Gorici. Ako slovenski mladenič zavriska ali ima v gumblci celo rdeči nagelj, ki je domač v slovenski hiši, potem je pri italijanskih prenašalcih hitro tu velika nevarnost, ki ogroža italijanstvo in državo, da treba nderiti po »soversivih, komunistih, irredentistih« itd. V Gorici imajo že od nekdaj piko na Solkanec in svojo jezo so jim pokazali tudi sedaj pri naborih. Fašisti so hodili okoli in iskali, kjer bi spravili Slovence v nesrečo. To jim je uspelo in aretiranih je bilo več solkanskih naboikov. Dva sta že danes postavljena pred sodnike in brez dvoma sta dobila veliko kazen. »Drugorodci« so nevarni ljudje!

— J. Pozor! Zopet so v prometu ponarejeni novi 190frški bankovci l. s. št. 51.3084, serija I. 67. Vodena glava je odtisnjena z zadnje strani, kar se opazi, ako se bankovec obrne.

— J. Iz Rusije se še vedno oglašajo ujetniki potom moskovske poslanstva. Tako sta naznanjena Karel Colja iz Trsta in Hilarij Mandić iz bližine Reke ter Ivan Modere iz Trsta. Poskrbi se, da se vrnejo.

— J. Vipavske vojašnice so odkupljeno Italijanska država je izplačala vipavski občini za nje 550.000 lir z 10 odstotni obrestmi, kar znaša okoli 600.000 lir. Vipavci mislijo na krajno sodišče, katero so izgubili da morajo hoditi v Ajdovščino in nekateri predlagajo zgradbo sodnega poslopja, da bi si potem izposlili nazaj sodišče.

— J. Samo italijanska krajevna imena smejo rabiti odslej nemški listi v Poadižju. Tako zahteva odlok podprefektura v Bocnu. Ne sme se niti v oklepaju navajati nemških imen. Za Julijsko Krajino še ni slične odredbe!

Veliko izbero ostankov

moškega sukna, kakor tudi damskega volnenega in perinega blaga za obleke, bluze i. t. d. nudi po skrajno nizkih cenah

„Oblačilnica“ Ljubljana, Miklošičeva cesta.

Zgradba druge telefonske linije v Zagrebu

Med Ljubljano in Zagrebom je obstojal do sedaj za telefonski promet samo en bronasti vod, dočim je bil drugi vod, na katerem so bile vključene razne vmesne postaje, iz železne žice, tako da za direktni promet ni prišel vsled slabe prevodnosti v poštev. Edini direktni bronasti vod pa že davno ni zmozel vedno intenzivnega prometa med Ljubljano in Zagrebom, ki je vsled vedno živahnejšega prometa med Ljubljano in Zagrebom, ki je vsled vedno živahnejšega prometa denarnih zavodov in borz, kakor tudi trgovskih in industrijskih podjetij od dne do dne naraščal.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je zato že lansko leto ponovno intervenirala pri ministristvu pošt in telegrafov, da se nujno zgradi druga direktna telefonska zveza z Zagrebom in njeno prizadevanje je imelo popoln uspeh. Ministristvo je odobrilo načrte in ko je bila letos dobavljena iz inozemstva bakrena žica, se je takoj pričelo z gradbo.

Na hrvatski strani je sedaj vod od Zagreba do Dobove že dograjen, dočim je na naši strani vod že speljan preko Novega mesta do Rajhenburga, tako da bo v kratkem nova zveza vspostavljena. Pričakuje se, da bo v kakih 14 dneh že mogoče otvoriti promet na novi zvezi. Dosedaj je vladala v telefonskem prometu z Zagrebom velika mizerija in je nekatere dni moralo ostati v najvažnejših poslovnih urah do sto pogovorov, kar je pomenilo ne samo veliko škodo za trgovino in industrijo, marveč tudi za državno blaginjo samo. Z zgradbo drugega voda bo promet med obema mesti znatno olajšan.

Sokol

— »Ljubljanski Sokol« (Narodni dom). Jugoslovnski Sokolstvo stoji z ozirom na bližajoči se Vsesokolski zlet v l. 1926, na pragu važnih dogodkov. Zlet pred nalogo, ki nosi v sebi razmaknjenje novil sil in oživljenje našega dela. Na tem sokolskem prazniku naj vzkipi zopet tista neminljiva lepota, ki ima svoj vir edino v Tyrševih idejah in mislih. Radi tega moramo zreti predvsem v zletnih pripravah prvo in glavno važnost. Te priprave so zlasti one, ko se vsak brat, sestra in vsak član naraščaja vzgaja in pripravljaja, da nastopi na zletu in da se okoristi z vsemi dobrinami teh priprav. Vsesokolskega zleta v Pragi se udeležijo tudi naš jugoslovnski naraščaja, v katerega polagamo vse naše najboljše nade. Naša sokolska mladina naj vrne severnim bratom njihov obisk v l. 1922, ko se je vršil l. Jugoslovnski vsesokolski zlet. »Ljubljanski Sokol« je, zavedajoč se izredne važnosti in neprecenljivega pomena udeležbe našega naraščaja na praskem zletu, sklenil, da osnuje naraščajski zletni fond prav po onem vzorcu, kot ga z uspehom vodi članstvo. V ta fond naj vsak član naraščaja (od 14. do 18. leti) prispeva. Vse vloge se ob zletu z nastalimi obrestmi vrnejo. Ob ustanovitvi tega fonda se pa »Ljubljanski Sokol« obrača do staršev svoje sokolske mladine, da gre društvu v tem pogledu na roko in da omogočuje vlaganje vlog v zletni fond. Spoštovanim roditeljem, katere o tej akciji obvestiti smo smatrali za našo dolžnost, smo s podrobnejšimi pojasnili vedno in radevolno na razpolago. — Kot temelj temu fondu pa naj služi čisti dohodek naraščajke akademije, katero priredimo v četrtek dne 29. t. m. ob 8. zvečer v društveni telovadnici v Narodnem domu. — Zdravol — Odbor 1832/n

Ne bo umrl kakor Rumpel . . . Zopetna justifikacija v Zagrebu

Poleg Augusta Rumpja je ostalo v zaporih divizijskega sodišča v Novi vesi še pet kandidatov smrti, pet vojakov, ki so bili vsi obsojeni na smrt. Prihodnje dni se bi pokoril za svoj zločin vojak Edvard Sladović iz Bojaciine, okraj Klanjec. Sladović je pobegnil iz vojaške službe od svojega bataljona v Zagrebu že leta 1923. Dne 22. novembra l. 1923. je prišel Sladović v hlev Hinka Harnrta iz Husanja. Oborožen je bil z malo sekuro. V hlevu se je skril do 11. ure zvečer in prežal, kdaj bo odšel Harnrt iz hiše. Ob 6. zjutraj je šel Harnrt iz hiše v hlev, da napoji živino.

Čim je vstopil v hlev, je Sladović, ki je bil skrit za vratni, zamahnil s sekuro in mu prebil lobanjo. Harnrtu se je vili kri v možgane. Ker še ni bil mrtev, ga je Sladović udaril še štirikrat po glavi. Čim se je prepričal, da je Harnrt mrtev, ga je prijel in vrzel pod konje.

Sladović je nato odšel v stanovanje umorjenega, kjer je bila žena Suzana. S sekuro v roki je zagrozil ženi, da se ne sme premakniti in ji rekel: »Daj ključ, ali te ubijem!« Prestrašena žena je Sladoviću izročila ključke vseh omar in mu nazadnje sama odprla. Sladović je pobral razne predmete v vrednosti 3390 Din in 4000 Din gotovine. Po storjenem zločinu je pobegnil, zaklenil si vrata za seboj. Na krik žene Suzane so prihiti sosed in ji odprli.

Včeraj dopoldne je bilo Sladoviću sporočeno, da je njegova prošnja odbita, in da bo v ponedeljek ustreljen. Sladović je ta razglas mirno vzel na znanje. Nič se ni izpremenilo na njem. Pazniku je rekel: »Ne bojte se. Z menoj ne boste imeli takih ko medij, kot ste jih imeli z Rumplo«. Kjo bo izvršena justifikacija, še ni znano.

Kaj me gledate debelo? Ker mi delo gre veselo, hitro, naglo izpod rok?

Rabim pač »GAZELA« mlo, ki se peni mi obilo in ni trdo kakor rog!

Vedno sem se prej trudila, mnogo časa zamudila, pa zaman je bil ves trud!

Končno si »GAZELA« mlo sem kupila — in perilo verem sdaj brez vseh sanud.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 24. oktobra 1925.

— **Kraljeva zahvala.** S pokrajinskega zbora Jugoslovanske Matice, ki se je vršil dne 18. t. m. v Ptuj, je bila poslana njegovemu Veličanstvu vdanostna brzojavka. Na to brzojavko je prejel pokrajinski odbor Jugoslovanske Matice iz Topole sledečo brzojavko: »Sa zadovoljstvom primimo sam srdačne pozdrave upućene mi sa pokrajinskog zbora Jugoslovanske Matice i zahvaljujem, Aleksander.«

— **Iz sodne službe.** Imenovani so za višjega pisarniškega oficijala pri okrožnem sodišču v Celju pisarniški oficijal Henrik Toplak, za izvršilnega uradnika pri deželnem sodišču v Ljubljani kanclist v Kamniku Josip Mesec, za kancelista v področju višjega deželnega sodišča v Ljubljani zvančnik-officijant Janko Vakselj, za kanclista pri okrajnem sodišču v Kamniku orož. narednik Alojzij Sengula, za kanclista pri okrajnem sodišču v Višnji gori orož. narednik Fran Lozar. Premješeni so: pisarniški oficijal Ivan Šemrov iz Laškega v Celje, kanclist Rudolf Schildenfeld od višjega deželnega sodišča k deželnemu sodišču v Ljubljani in kanclist Fran Blagošček iz Metlike v Višnjo goro.

— **Iz državne službe.** Vpokojena sta na lastno prošnjo davčna upravitelja Franjo Strmolec v Kamniku in Ivan Pibernik pri delegaciji fin. ministrstva v Ljubljani.

— **Iz učiteljske službe.** Stalnost v drž. službi je priznana več učiteljem in učiteljicam ljubljanske oblasti. Stalni so: Josip Marot in Stanko Jurdan v Kasvnu, Justina Pipanov in Kočevju, Fran Bitenc v St. Vidu pri Brdu, Marija Brandsteterjeva v Zg. Tuhinju, Anton Uršič v St. Janžu na Dolenjskem, Justa Doklerjeva v Sevnici, Vekoslav Malnar v Viču, Cilka Volkova v Sromljah, Vlado Rapé v Mostah pri Ljubljani, Vera Jarčeva v Sostrem, Amalija Leskovec v Krki, Zora Dolničarjeva na Ježici, Olga Benčina-Grilčeva v Cerkljah ob Krki, Ivo Mihelič v St. Jerneju na Dolenjskem, Stanko Vodopivec v Zameškem, Vida Podreberškova v Bučevi vasi, Jerica Slapškova v Hrastniku, Drago Kavčič v Zgornjem Tuhinju, Marija Radinova v Črni vasi, Jože Mrak v Mengšu, Alojzija Debeljak in Oton Oman v Ljubljani, Alojzij Willtzer v Cerknici, Josip Makovec v Moravčah, Fran Rozman v Grabovcu, Marija Iglječeva v Lipoglavu, Marija Kosmačeva v Igvasi pri Ložu in Elza Podbojeva v Preski.

— **G. Anton Kristan operiran.** Po poročilu iz Beograda je bil minister n. r. Anton Kristan uspešno in srečno operiran na slepiču. G. Anton Kristan je pred dnevi prišel v Beograd ter je nevarno obolel na svetni slepiču. Operacija so izvršili v sanatoriju dr. Živkovića.

— **Iz neosvobojenega Korotana.** V Kolbi je 10. t. m. izbruhnil požar. Vnela se je lesena stena Gasperjeve hiše in je dela vso noč. Zjutraj je opazil požar gospodar in ga pogasil. — Tragična smrt je doletela 4-letno Katarino Dvojak iz Koprivne. Dekletce je bilo na paši in je sedelo ob ognju. Vnela se ji je obleka, med tem pa je njena sestra tekla na pomoč, ki pa je prišla prepozno. Nesrečni otrok je vsled zadoblenih opeklin v silnih mukah umrl. — V Celovcu je bila 16. t. m. umorjena ne daleč od gostilne pod Krizno goro 26-letna tovarniška delavka Ana Leitner. Umoril jo je njen ljubimec, vojak Pirker. Zadal ji je smrten suneč z bajonetom v vrat.

— **Protest katoliških škofov.** S svojo konferenco je poslal katoliški episkopat poleg spomenice ministrskemu svetu še posebne spomenice ministrstvu prosvete in ver., v katerih energično protestira proti zapiranjim verskih šol, proti redukciji veroučiteljskih in ljudskih in meščanskih šol, odpravi verouka v IV razredu učiteljskih ter preganjanju Marijinih kongregacij in orlovskih organizacij.

— **Nova glavna agrarna poverljivišča.** V zvezi z nedavnim sklepom ministrskega sveta o odgovornosti likvidacije agrarnih direktorij v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu ter obnovitvi glavnih agrarnih poverljivištev v Splitu in na Cetinju, je minister agrarne reforme odredil, da se prične s 1. novembrom zopet redno poslovanje v poverljivištvih omenjenih dveh mest.

— **Nova carinska tarifa.** Sekcija finančnega odbora je včeraj nadaljevala razpravo o carinskih tarifah. Razvila se je podrobna razprava o uvoznih carinah na poljedelske izdelke, postavke 33 do 42. Te postavke so bile v bistvu sprejete brez vsakih sprememb. Uvede se carina na konopeljska vlakna, ki so bila doslej carine prosta. Živahna je bila tudi razprava o uvoznih carinah na tobak.

— **Opozorilo srezkim poglavarjem in občinskim uradom ljubljanske in mariborske oblasti.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev (OUZD.) v Ljubljani se nahaja z ozirom na precej razširjeno simulacijo s strani članov in vsled netočnega plačevanja prispevkov s strani delodajalcev v neugodnem finančnem položaju. Radi tega je nujno potrebno, da vsa podrejena oblastna in uradna, posebno pa srezki poglavarji in občine po vseh možnostih podpirajo okrožni urad in ga ščitijo pred zlorabami. Posebno občine naj navajajo svoje občane k vzajemnosti in opozarjajo na važnost socialnega zavarovanja ter naj bodo pri izdaji različnih potrdil članom OUZD previdne. Naznaniti simulante, ni denunciacija, ampak velevažna socialna in gospodarska delo. Neglede na § 188. zakona o zavarovanju delavcev je dolžnost občin, da podpirajo OUZD že radi tega, ker plačuje od 1. julija 1922 dalje okrožni urad za obtele člane oskrbuje v bolnišnicah do 26 in celo 52 tednov, za svoje pa 28 dni, med tem ko se prejšnje bolniške blaginje plačevale le 28dnevno bolniško oskrbo za člane ter so si stroški pomejše oskrbe in oskrbe svojcev delavca.

— **Ne pomagaj nič!!** Smo neprekosljivi v nizkih cenah in dobrem blagu. SUKNJE, RAGLANE, OBLEKE kupite brez dvoma najceneje v naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2, nasproti dramskega gledališča.

— **Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie** LJUBLJANA 4220

— **Iz Ljubljane**

— **Železničarski kongres.** Na objavo pod tem naslovom je prejel Udrženje razna vprašanja, na katera javno odgovarjamo: »Železničarski kongres, ki se vrši v soboto in nedeljo, dne 24. in 25. oktobra 1925, so priredile železničarske organizacije, ki stoje na razrednopolitičnem podlagi in s katerimi Udrženje jugoslovanskih narodnih železničarjev, ki stoje na strogo strokovni stanovski nepolitičnem podlagi, nima absolutno ničesar skupnega in ki se tega kongresa tudi ne udeležijo. Toliko javnosti in članom v vednost. — Udrženje jugoslovanskih narodnih železničarjev.

na račun pristojnih občin. Vsled tega so občine v tem pogledu sedaj znatno razbremenjene in je radi tega v njih lastnem interesu, da stremjenje urada podpirajo. Če pa ne bodo občine kazale tozadnega nobenega razumevanja in ne bodo podpirale okrožnega urada v vsakem oziru, bo prisiljen, da bolniško oskrbo omeji na najmanjšo izmero samo po krivdi onih, ki ne morejo razumeti, da sloni socialno zavarovanje na vzajemnosti. Omenjam, da obstoja že sedaj resna namera rešiti vprašanje velikih izdatkov, poleg drugega tudi na ta način, da se uveljavijo glede bolniške oskrbe predpisi, ki so veljali pred 1. julijem 1922. — Veliki župan: Dr. Pirkmaier s. r. — Za velikega župana: Tekavčič s. r.

— **Zahvala!** Kakor vsako leto, tako je tudi te dni Uprava papirnice v Vevčah brez predhodne naše prošnje poslala zavodu za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani za seizmografske aparate kot darilo trake v skupni dolžini od 1 in četrt kilometra in širokosti od 15 cm. Vimeni zavoda se ji kar najlepše zahvaljujem. Naj bi tudi druga domača podjetja posnemal primer omenjenega papirnice in tako pomagala napredku tega zavoda. Upravnik: dr. A. Gavazzi.

— **Nove poštnje znamke** po 25 in 50 par in po 1 Din je jela tiskati »državna markarnica« na Senjaku v Beogradu. Nove znamke pridejo v promet začetkom meseca decembra.

— **Iz Žirov nam pišejo:** Z ozirom na to, da »Slovenec« obkrovanja izrečenega v dopisu iz Žir z dne 19. junija t. l. o potovalnem učitelju za čevljarstvo ni prekalil, ugotavljamo, da je Čevljarsko gospodarska zadruga Žiri-Dobračev v svojem imenu in v imenu udeležencev tečaja podala to-le izjavo: »Dopis iz Žirov v »Slovenec« dne 19. junija t. l. o voditelju čevljarskega prirokovalečnega tečaja na Dobračevem je naveden zlobna intriga. Ako se hoče »Slovenec« izogniti imena obkrovalca in hujskača, naj ponatisne to izjavo.

— **Iz Trčica nam poročajo:** Kakor vsako leto, tako proslavi tudi letos deška in dediška meščanska šola obletnico razsula Avstrije in našega osvobodjenja s pobiranjem prispevkov za knjige revnim učencem in za šolarsko kuhinjo prispevke v naravi. Število udeležencev je od prejšnjih let poskočilo za petdeset. Med temi je mnogo populnoma revnih in če naj se dosežejo uspehi, morajo dobiti knjige in opolne toplo koščo. Samo novih knjig je bilo treba za 25 tisoč dinarjev. Dve petini ali 10.000 Din so dobili revni učenci. Zbirka 20. oktobra 1925, naj pokrije izdatke za revne knjige. Učenci in učenke meščanske šole bodo ta in naslednje dni obiskali vsako hišo v sodnem okraju Trčič, se izkazali za nabiralno polno in odkupniskimi znaki. Sorojaki, odprite jim gostoljubno vrata in darujte jim, kolikor morete, tudi po 10 para se hvaležno sprejme. Kolikšno deželni pridelkov pa vpišite in pozneje jih pobere voz. Pomagajmo njim, da nam bodo oni nekoč pomagali! Narod brez šol je narod brez bodočnosti!

— **Se en tihotapec.** Dne 20. t. m. je bil v Ljubljani ustavljen Simo Smiljanič, rodem iz Kostanjevice na Hrvatskem, ker je tu prodajal dve kolesi italijanskega izdelka. Kolesi, ki sta bila verjetno ukradeni, sta tipa Bianchi, eno črno, drugo rumeno pleskano. Smiljanič je izjavil, da se bavi s tihotapstvom starega blaga in koles iz Italije v Jugoslavijo in da je kolesi kupil onkraj meje. Izročili so ga sodišču. Lastnikov koles še niso našli.

— **Vlak skočil s tira.** Včeraj zjutraj je skočil s tira v predoru, v bližini postaje Ožalji, osební vlak št. 1011, ki vozi iz Ljubljane proti Karlovcu. Izskočili so srednji vozovi, ki jih je stroj vlekel še kakih 100 m za seboj. Proga je bila precej poškodovana in se je promet vršil tekom večerajšnjega dne s prestopanjem iz vlakov, ki so pripeljali do kraja poškodovanega mesta, na vlak, ki je čakal na drugi strani. Potniki so se precej pretresli, večjih nezdod ali poškodb ni bilo. Ponoči pa je bil upostavljen že redni promet.

— **Na železnicu, črevesu, jetrik, žolču** bolni ter zlatenčni dosežejo z rabo prirodnih grenčice »Franz - Josef« urejene prebavilne razmere. Strokovni zdravnik velikega slovesa potrjuje, da so v vsakem oziru prav zadovoljni z učinkom vode »Franz-Josef« Dobiva se po lekarnah, drogerijah in trgovinah z rudninskimi vodami.

— **Ne samo voda in solnce,** ampak tudi milo je predpogoj vsake uspešne žetve. To milo je »Gazela«, katerega dobite v vsaki trgovini. 156/L

— **Ne pomagaj nič!!** Smo neprekosljivi v nizkih cenah in dobrem blagu. SUKNJE, RAGLANE, OBLEKE kupite brez dvoma najceneje v naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2, nasproti dramskega gledališča.

— **Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie** LJUBLJANA 4220

— **Iz Ljubljane**

— **Železničarski kongres.** Na objavo pod tem naslovom je prejel Udrženje razna vprašanja, na katera javno odgovarjamo: »Železničarski kongres, ki se vrši v soboto in nedeljo, dne 24. in 25. oktobra 1925, so priredile železničarske organizacije, ki stoje na razrednopolitičnem podlagi in s katerimi Udrženje jugoslovanskih narodnih železničarjev, ki stoje na strogo strokovni stanovski nepolitičnem podlagi, nima absolutno ničesar skupnega in ki se tega kongresa tudi ne udeležijo. Toliko javnosti in članom v vednost. — Udrženje jugoslovanskih narodnih železničarjev.

Največja zaloga gotovih oblek za gospode, dame in otroke, vedno novi modeli samo pri tvrdki

Bernatović

193-L

— **V proslavo češkoslovaškega narodnega praznika** prirede jutri učenci češke šole v dvorani St. Jakobskega gledališkega odra gledališko predstavo »Pro tatička Masaryka.« Opozorjamo našo javnost, zlasti naše prosvetne kroge na to prireditve. V torek na dan narodnega praznika bo slavnostna predstava v operi, po predstavi pa bo prijateljski sestanek v restavraciji »Zvezdi«. Dolžnost narodnega občinstva je, da se teh prireditev udeleži v čim največjem številu.

— **Svoje 60-letnico** praznuje danes g. Andrej Jeglič, višji držav. pravdnik v pokoj. Služboval je do prevrata večinoma na Gorškem, po prevratu pa je postal višji državni pravdnik v Ljubljani, dokler ni stopil v pokoj. Na mnoga leta!

— **Zanimivo predavanje.** Danes v soboto zvečer ob pol 21. bo predaval v restavraciji »Zvezdi« g. ravatelj Chvatal o veleznimivni temi, ki se nanaša na Vse-sokolski zlet leta 1926. v Pragi. Vstop na predavanje je vsakomur dovoljen. Opozorjamo naše občinstvo, zlasti ono, ki se namerava udeležiti sokolskega zleta, na to interesantno predavanje.

— **Popoldanska operna predstava.** V nedeljo popoldne ob 15. je v opernem gledališču popoldanska predstava pri znanih cenah. Pojeta se dve izvorni operi in sicer Gerbičeva dvodejanska opera »Nabor« ter Hatzejeva enodejanska opera »Povratek«. Začetek točno ob 15. popoldne, konec ob pol 18. Cene so znižane. Na ti dve predstavi opozarja gledališka uprava v prvi vrsti izvenljubljansko publiko. Drama pa vpripori ob 20. zvečer efektno in vlezabavno vese-logro »Pegica mojega srca«.

— **Sentjakobski gledališki oder** ponovi v sredo 28. t. m. Jakob Ruda, ki je dosegel pri premijeri popoln uspeh. Tudi pri tej predstavi gostuje režiser Narodnega gledališča g. Milan Skrbinek. — Predprodaja vstopnic je v kavarni Zalaznik, Stari trg. 1839/n

— **Kantina za invalide.** V tretletni zakup se odda kantina v vojašnici Vojvode Mišića v Ljubljani, ki sestoji iz treh sob, kuhinje in kleti brez inventarja in se jo mora prevzeti že s 1. novembrom t. l. Letna najemina znaša Din 2700, kavgija pa odgovarja štiri-mesečni najemini, ki je vedno v naprej plačljiva. Reflektanti za to kantino morajo odgovarjati vsem predpisom naredbe g. ministra za vojno in mornarico št. 36.276 in morajo poleg tega še z uradnimi dokumenti izpričati, da so invalidi naši državljani, da niso niti tuberkulozni, niti bolni radi kake nalezljive bolezni, da niso bili kaznovani, da so neoporečne preteklosti, dobrega vedenja in zaupanja vredni, kar mora potrditi občinski urad ali politična oblast, da so v tej stroki izvežbani in da imajo za inventar, prevzem in vodstvo kantine potreben denar ali kredit na razpolago. Z vsemi potrebnimi listinami opremljene prošnje naj reflektanti pošljejo brezpozojno do 27. t. m. preko pristojne podružnice na Izvršni odbor UVL v Ljubljani. Na pozneje dole poudarje se ne bo oziralo. Pojasnila daje Izvršni odbor.

— **Javni sestanek abstinentov,** ki ga je priredil pripravljalni odbor abstinentkega društva v Ljubljani, se je vršil v torek 20. t. m. ob 20. uri zvečer v brezaškoholni točilnici na velesejnu. Udeležba je bila precej številna. Zlasti je prišlo iznenadilo mnogobrojno navzočih učiteljskih — bo-dolih vzgojitelje naše mladine. Sestanku je predsedoval začasni predsednik zdravnik g. dr. Fedor Mikčič, ki je v nastopnem govoru posebno toplo pozdravil ravnanje v Ljubljano došlega zdravnika g. dr. Šariča, ki je kot abstinentki organizator kaj uspešno deloval v Mariboru. Nato se je vršila proslava obletnice smrti pokojnega preveza srbskega protialkoholnega propagatorja dr. Jovana Daniča, ki so mu zaklicali vsi navzoči navdušeno: Slava! O njegovem delovanju je referiral začasni predsednik in isti je končno prav nazorno podal »Splošni pregled alkoholnega vprašanja« ter pokazal vse važnejše jugoslovanske in tuje-roodne protialkoholne spise. Tako je potekel prvi abstinentki javni sestanek v splošno zadovoljnost in žetja vseh je bila, da se tak sestanek vrše čim pogosteje, ki naj privablja vedno več neustrašnih novih članov in ki naj javljajo svoj vstop v društvo v gori imenovani brezaškoholni točilnici g. odbornika Žagarja. Po predavanju se je vršil sestanek dosedaj prijavljenih članov, kjer je bilo govora v glavnem o razdelitvi dela med mladino. Predsednik referira, da je pravila že postal Savez v potrdilo.

— **Proslava žrtv svetovne vojne** na ljubljanskem vojnom pokopališču. Pripravljeni smo, da tudi letos 1. novembra stori naše meščanstvo svojo dolžnost in namesto odsotnih mater, nevest, očetov, brat v krasni s cvetkami in zlasti s svečami gornje slove desetih narodnosti, ki so izplili greki kelih svetovne tragedije do dna in pri nas spe večni sen. Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne priredi letos s pomočjo vse-jaške oblasti in pevskih zborov proslavo teh trpinov in prosil slavno občinstvo, naj bi gosodček okoli judenbarskih žrtv ob 15. popoldne naprej dne 1. novembra bil do-lo-čen samo za zastopnike tujih držav, voja-ske oblasti, za invalide, pevce, volaško gr-do-bo in Zvezo slovenskih vojakov iz sveto-vne vojne. V ta namen bo ta mali raj ob 15. na-priv vojaško zastražena, da se ne bodo, kot lani, nekateri grobovi nedostojno tepali in pomandrali. Straže bodo tudi na razstres-kih grobovih radi sveč in cvetja. Ko se kon-čajo molitve in petje pri glavnem križu, gredo pevec družbeni zborov na vojne go-mile. Ondi otvorijo žalo slavnost vojaška godba. Nato zapoje pevci: »Vigred se po-mene«. Kratkot nagovor. Godba. Liturgija. Ki

jo zapoje bivši kurati. Pevski zbori odpo-je dve kitici »Oj Doberdob!« Godba zaključí s poslednjo žalostinko. V skrajno slabem, vre-menu se spored znatno skrajša. Solška oblast je naprosena, naj deca z venci in cvetjem okraši zapuščene grobove, meščanstvo pa naj daruje in zažiga svečke na zro-biščih vojnih žrtv. — Rod, ki mrtve svoje ceni in spoštuje — si bodočnost zlato kuje! Odbor Z. S. V

Izredno ugodna prilika za nakup čevljev!

Od danes naprej se prodajajo različni čevlji za moške in ženske, zlasti pa se prodaja velika zaloga otroških čevljev!

OKAZIJSKE VRSTE

tovarni in trgovini Peter Kozina

pod lastno ceno samo v trgovini na Bregu, nasproti Sv. Jakoba mostu, dokler ta zaloga traja.

— **Zbor uradnikov finančne kontrole v Ljubljani.** Prošlo nedeljo so se sestali v Ljubljani uradniki finančne kontrole iz cele Slovenije, da se med seboj pobližje spoznaio, da skromno proslave zadnja imenovanja ter da pozdravijo kolege, ki so bili v zadnjem času premeščeni z juga na severno granico ozir. da se poslove od tovarišev, ki odhajajo na nova mesta na jugu domovine. — Ob 10. je fotograf Hibšer posnel udeležence pred obrtno šolo. Bila je prav pe-strica slika ličnih uniform. — Opoldne so se udeleženci zbrali v restavraciji hotela Slon k intimnemu obedu. Zbor je otvoril oblastni inspektor Vučić s kratkim, a jednatim, lepim nagovorom, s katerim je pozdravil navzoče, posebej tudi povabljene zastopnike računovodstva delegacije ministrstva financ. V svojem nagovoru je pohvalno omenil službeno vneto in kolegialnost uradništva in poudaril, da je in bo vedno rad storil, kar je v njegovi moči za uradništvo svoje stroke, ki ga dičijo tako odlične kvalitete. Zaključil je svoj nagovor z željo, da uradništvo tudi nadalje ohrani isto službeno vneto in isto harmonijo. — Za pozdrav se je nato zahvalil v imenu zastopnikov računskega uradništva gospod računski ravnatelj Kukar. Spomnil se je prelepe složenosti v službenem občevanju obeh korporacij. Čestital uradništvu na povišanju, gospodu Vučiću pa posebej kot vzornemu šefu takega elitnega zbora. — Sledilo so še drugi nagovori in zdravice, med prvimi zdravica Niegovemu Veličanstvu kralju, ki je bila z entuzijazmom sprejeta. Zastopniki uradništva, zlasti nanovo imenovanih in povišanih, so v toplih besedah dali duška svoji hvalečnosti na-pram šefu, ki je ne le skrbel za potrebno disciplino in brezhibno uradovanje, temveč imel tudi srce za materialni dobrobit podrejenih. — Zbor tudi ni pozabil neodrešenih bratov onstran Karavank in Snežnika, katerih trpljenje ravno obmejni organi finančne kontrole najbolj poznajo. Lepe besede so bile izgovorjene njim v pozdrav in bodrilo, zbrala se je tudi lepa vsota za Jugoslovansko Matico. Lepoto zbora je še poveljal kvintet pod vodstvom gospoda Rusa, ki je neumorno prepeval domoljubne pesmi in dal slavnosti še prav posebno pririsen značaj. — Bil je res lep dan. Pokazal je vzorno disciplino med organi finančne kontrole na eni strani, na drugi strani pa krasno harmonijo med šefom in podrejenimi in pa kolegialnost med uradništvom, ki menda nima para. — Uradništvo se je poslovilo z vso prisrčnostjo in z željo naj bi se taki sestanki vsako leto ponavljali. — Čestitamo nam-meščencem finančne kontrole na tako vzor-nem sedelu. Gospodu Vučiću pa na tako odlič-ni sodelovalci. To je res elitni zbor. — **Smrtina kosa.** Po dolgi, mukepolni bolezni je včeraj umrla v bolnici v Ljubljani gđc. Mařenka Jezerska. Po nji žalujejo tri sestre. Pogreb bo jutri v nedeljo ob pol 16. iz bolnice na pokopališče pri Sv. Križu. Blag ji spomin!

— **Novosti**

— **Osebnostne ravno-kar došle.**

Modni salon

Stuchly - Maške

Oglejte si izložbo klobukov!

Cene nizke, dobro blago!

Popravila točno in ceno.

— **Ljubljanski trg.** Kilogram govejega mesa v mesnicah 16 do 19, na trgu 15 do 18, jelzika 18 do 19, vavpov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter, ledic, možganov 18 do 19, loja 7.50 do 10, telatine 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, svinjine 20 do 27.50, pljuč 10, jeter 15 do 20, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 27.50, glave 7.50, parkljev 5, slanina 22.50 do 29, masti 30 do 31, šunke 35 do 37, prekajenega mesa 30 do 35, prekajenih parkljev 12, prekajene glave 15, jelzika 35, kostrunovega mesa 14 do 15, kozličevine 20, konjskega mesa 7 do 9, kg krakovskih in debrecinskih klobas 44, hrenovk, safalad in posebnih 35, svežih kranjskih 40, pol prekajenih 32 do 40, suhih 67, prekajene slanina 30 do 35. — **Perutnina:** piščanec 15 do 22.50, kokoš, petelin, raca 25 do 30, domač zajec 15 do 25, Divjačina: divji zajec 25 do 60, poljska je-rebica 15 do 18, gozdna jerebica 25, 1 kg srne 20 do 35, divja raca 20 do 25. Ribe: kg krapa 26 do 32.50, šljuna in ščuke 25 do 30, postvri 55 do 60, klina 13.50 do 15, mre-ne 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50. Liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 40, čaj-nega 55 do 60, masla 45, bohinskega sira 36, strčka 9 do 10, eno jajce 1.75. Pijače: liter starega vina 14 do 24, novega 11 do 14, čaja piva 3, vrček 4.25 do 4.50, steklenica 5 do 5.50. Kruh: kg belega 5.50, črnega in rže-nega 4.50. Sadje: kg lubuskih jabolk 8, ja-bolk I. vrste 6, II. in III. vrste 2.50 do 5, lubuskih hrušk 12, hrušk I. vrste 10, II. in III. 4 do 8, ena limona — 75 do 1. —, kg fig 14, navadnega kostanja 2.50 do 5, maroni 10, orehov 10, luščenih orehov 35, suhih hrušk 8 do 10, suhih ščepelj 12, grozdja 6

— **Ljubljanski trg.** Kilogram govejega mesa v mesnicah 16 do 19, na trgu 15 do 18, jelzika 18 do 19, vavpov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter, ledic, možganov 18 do 19, loja 7.50 do 10, telatine 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, svinjine 20 do 27.50, pljuč 10, jeter 15 do 20, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 27.50, glave 7.50, parkljev 5, slanina 22.50 do 29, masti 30 do 31, šunke 35 do 37, prekajenega mesa 30 do 35, prekajenih parkljev 12, prekajene glave 15, jelzika 35, kostrunovega mesa 14 do 15, kozličevine 20, konjskega mesa 7 do 9, kg krakovskih in debrecinskih klobas 44, hrenovk, safalad in posebnih 35, svežih kranjskih 40, pol prekajenih 32 do 40, suhih 67, prekajene slanina 30 do 35. — **Perutnina:** piščanec 15 do 22.50, kokoš, petelin, raca 25 do 30, domač zajec 15 do 25, Divjačina: divji zajec 25 do 60, poljska je-rebica 15 do 18, gozdna jerebica 25, 1 kg srne 20 do 35, divja raca 20 do 25. Ribe: kg krapa 26 do 32.50, šljuna in ščuke 25 do 30, postvri 55 do 60, klina 13.50 do 15, mre-ne 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50. Liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 40, čaj-nega 55 do 60, masla 45, bohinskega sira 36, strčka 9 do 10, eno jajce 1.75. Pijače: liter starega vina 14 do 24, novega 11 do 14, čaja piva 3, vrček 4.25 do 4.50, steklenica 5 do 5.50. Kruh: kg belega 5.50, črnega in rže-nega 4.50. Sadje: kg lubuskih jabolk 8, ja-bolk I. vrste 6, II. in III. vrste 2.50 do 5, lubuskih hrušk 12, hrušk I. vrste 10, II. in III. 4 do 8, ena limona — 75 do 1. —, kg fig 14, navadnega kostanja 2.50 do 5, maroni 10, orehov 10, luščenih orehov 35, suhih hrušk 8 do 10, suhih ščepelj 12, grozdja 6

— **Ljubljanski trg.** Kilogram govejega mesa v mesnicah 16 do 19, na trgu 15 do 18, jelzika 18 do 19, vavpov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter, ledic, možganov 18 do 19, loja 7.50 do 10, telatine 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, svinjine 20 do 27.50, pljuč 10, jeter 15 do 20, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 27.50, glave 7.50, parkljev 5, slanina 22.50 do 29, masti 30 do 31, šunke 35 do 37, prekajenega mesa 30 do 35, prekajenih parkljev 12, prekajene glave 15, jelzika 35, kostrunovega mesa 14 do 15, kozličevine 20, konjskega mesa 7 do 9, kg krakovskih in debrecinskih klobas 44, hrenovk, safalad in posebnih 35, svežih kranjskih 40, pol prekajenih 32 do 40, suhih 67, prekajene slanina 30 do 35. — **Perutnina:** piščanec 15 do 22.50, kokoš, petelin, raca 25 do 30, domač zajec 15 do 25, Divjačina: divji zajec 25 do 60, poljska je-rebica 15 do 18, gozdna jerebica 25, 1 kg srne 20 do 35, divja raca 20 do 25. Ribe: kg krapa 26 do 32.50, šljuna in ščuke 25 do 30, postvri 55 do 60, klina 13.50 do 15, mre-ne 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50. Liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 40, čaj-nega 55 do 60, masla 45, bohinskega sira 36, strčka 9 do 10, eno jajce 1.75. Pijače: liter starega vina 14 do 24, novega 11 do 14, čaja piva 3, vrček 4.25 do 4.50, steklenica 5 do 5.50. Kruh: kg belega 5.50, črnega in rže-nega 4.50. Sadje: kg lubuskih jabolk 8, ja-bolk I. vrste 6, II. in III. vrste 2.50 do 5, lubuskih hrušk 12, hrušk I. vrste 10, II. in III. 4 do 8, ena limona — 75 do 1. —, kg fig 14, navadnega kostanja 2.50 do 5, maroni 10, orehov 10, luščenih orehov 35, suhih hrušk 8 do 10, suhih ščepelj 12, grozdja 6

— **Ljubljanski trg.** Kilogram govejega mesa v mesnicah 16 do 19, na trgu 15 do 18, jelzika 18 do 19, vavpov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter, ledic, možganov 18 do 19, loja 7.50 do 10, telatine 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, svinjine

Gospodarstvo

Preureditev davkov, zboljšanje državnega gospodarstva

(Govor g. Jos. Lenarčiča, načelnika finančnega odseka v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, na večerajšnjem protestnem zboru v Ljubljani.)

V dobi splošne stagnacije v vseh prihodnostnih krogih, splošne slabe konjunkturo in nezmožnosti državnih, avtonomnih in socialnih davčev se je zdelo predsedstvu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo nujno potrebno, povzeti iniciativno in sklicati odposlanke privrednih skupin vseh panog našega narodnega gospodarstva, ki je po navedenih dejstvih mučno prizadeto, na posvetovanje, da damo duška našim čutilom in opozorimo meročajne činitele na nujnost odprave.

Da v našem državnem gospodarstvu ni vse v redu, to čutimo vsi. Dohodki posameznika kakor države niso v skladu z izdatki, od tod obča nezadovoljnost, zastoj v prireditvi in nazadovanju v premoženju. Povojni konjunktura za nekaterim je minila. Stara, iz predljudnih dob izvirajoča premoženja so deloma vsed vojnih neprilic, deloma vsled ponesrečenosti vladnih valutarnih ukrepov uničena. Davčni vijak prišča, ker država išče sredstev, kjer pač upa kaj najti.

Mi se nismo zbrali, da preklinjamo, pa tudi ne, da hvalimo, ker nismo na strankarskem shodu. Prišli smo kot odkritosrčni prijatelji naše države, o kateri si mislimo, da je gospodarsko bolna; prišli smo z namenom, da objektivno iščemo vzroke, ker hočemo dati sliko o bolnikovem stanju, o našem gospodarskem življenju v državi. Da imamo res bolnika pred seboj, sledi že iz tega, da se udje tega bolnika ne počutijo dobro. Kako bi sicer bilo razumeti splošno jadikovanje, splošne pritožbe o popolnem pomanjkanju zaslužka, o ustavitvi malih in drugih z velikimi stroški zgrajenih podjetij itd. Pri tem pa pritisk davčnega vijaka, ki ne sega le po zaslužku, temveč tudi po temeljnem premoženju. Kako bi drugače mogli razumeti silo ljudskega izseljevanja, kjer se le kaka vrata odpro v inozemstvo?

Če si bolnik sam ne more pomagati v bolezni, pokliče zdravnika in če eden ne zadostuje, se pokliče zbor zdravnikov. V skupnem delu pretresajo zdravniki bolnikovo stanje in ukrepanje, kako mu pomoči, dokler je še čas, dokler bolnikove moči še niso preveč opešale. Tudi o državi je tako. Najprej je dognati gospodarsko stanje v državi. Nam ne more koristiti, ako le sklepamo resolucije o znižanju davkov, dokler pa se more finančni minister sklicevati na sklepe parlamenta. Dokler velja običaj, da skuša vsak poslanec izvleči iz državne blagajne čim večje svote za svoje volilce, katerim je pred volitvami obetal zlate gradove in se pomislil, da je treba zahtevane svoje najprej polagati v državno blagajno in šele potem jih je mogoče vleči ven v premenjeni obliki — tako dolgo ne bomo prišli do zboljšanja razmer v državi.

Priznam, da se prilike v državi, ki je še v povojih, ne smejo presojati tako, kakor v državah, ki obstojajo že stoletja. Ali ene napake pa se moramo popolnoma odvaditi, namreč naziranja, da smo bogata dežela, polna ogromnih nadzemskih in podzemskih dobrin in da smemo vsled teh okoliščin potratno živeti in se zanašati na zlato bodočnost. V nikakem oziru se ne smemo spuščati v prednjudenje proti starim, res bogatim državam, kakor so n. pr. Anglija, Francija itd.

Kaj more meni privatniku pomagati, če imam globoko pod zemljo zlato rudu, katere pa dvigniti ne morem. Če nimam drugih sredstev za življenje, me tudi zlata rudu ne obvaruje lakote in pogina. Kaj pomagajo, n. pr. Rusji vsi njeni naravni bogati zakladi, ko jih vsled nesrečnih vladajočih neprilic dvigniti ne more in ljudstvo lakote umira. Stati moramo na realni podlagi. Gledeati moramo s kritičnimi pogledi na okoliščine in po njih presoditi bodočnost. Ravnanje moramo z danimi sredstvi tako, kakor mora to storiti vsak privraten pameten gospodar.

Dohodki v državi morajo biti v skladu

s plačilno možnostjo plačnikov, da se te plačilne trajno ohrani zdrave, deloljubne, s smisljivo gospodarske inicijative in vnete za napredek. Zato pa morajo biti izdatki v primerem skladu z dohodki. Državno gospodarstvo je popolnoma slično privatnemu. Kakor mora privatnik dobro poznati svoje premoženjsko stanje, ko začne začetkom leta obratovati, tako mora biti stanje ugotovljeno tudi v državi. Privatnik mora presoditi, jeli morejo obstoječe privredbene prilike donosati kaj dohodkov pri obstoječi konjunkturi, a če mu presoja pokaže, da je pozitivno gospodarstvo izključeno, mora dotične obrate ustaviti ali pa jih dati komu v najem, ki ima razum, sredstva in voljo za obratovanje. Podrobni pregled v državnem gospodarstvu bo pokazal, da imamo v državi vse polno državnih podjetij, od katerih so nekatera izključno državna, pri drugih pa je država z večjim ali manjšim procentom udeležena, i. s. normalno čez 50 odstotkov. Ta pregled pa bo tudi pokazal, da podjetja v državnih rokah niso rentabilna. Ko bi država taka podjetja dala iz rok v najem, bi ne imela deficita v obratih, pač pa bi brez znanih stroškov pobirala lepe najemnine. Nikdar bi se ne moglo prirediti, da bi bile n. pr. železnice pasivne. Država bi lahko plačevala iz najemnin obresti od svojih prevzetih investicijskih dolgov, a v kratki dobi bi amortizirala tudi glavnice. Resnično pa vidimo, da država niti ne misli na odplačilo starih obvez, pač pa si dela skrb, kako bi z novimi inozemskimi posojili gradila železnice, glede kojih pa se zama zama v predalih gradbenih uradov rentabilne račune.

Oglejmo si drug primer. N. pr. Stebnbeissovo podjetje v Bosni. Dokler je bilo podjetje izključno v privatnih rokah, je prav dobro uspevalo, da si je skupina nagromadila veliko premoženje vzlic ogromnim investicijam. Ko pa se je vtknila država vmes, so zastale celo sečne takse v ogromnih, govori se celo o 150 milijonih, a lepe šume so se izpremenile v gole pušave. Če privatnik vidi, da ima za upravo svojega gospodarstva preveč oseb, ki niso dovolj zaposlene, se nič ne pomisli, odpusti odvisno osebo. Država pa drži dalje preobilno število nezaposlenega, oziroma ne dovolj zaposlenega osebja, ker se boji pritvi v navskrbi z strankinimi politikami, ki takoj začne velik krak, če se odpusti iz državne službe kak strankin pristaš. Neobhodno je torej potrebno, ne politično, pač pa gospodarsko pregledati in presoditi vse gospodarstvo v državi.

Kadar bi nepristranski strokovnjaki presodili dejanski stan, bi bila dana podlaga za konkretne predloge one akcije, ki jo hočem pozneje omeniti.

Drugi del preiskovanja bi se moral nanašati na kritiko onih sredstev, katere imajo državljani direktno in indirektno dovažati v državno blagajno.

V popolnitet drugega dela bi se bilo pregledovalcem državnega gospodarstva ozirati na obstoječa socialna bremena v svrhu presoje, v koliko so ta bremena v skladu s plačilno zmoglostjo prizadelih in v skladu z dejanskimi podporami, za katere so plačila namenjena. Pri tej priliki se mora pokazati, v kakem razmerju stoji omenjene podpore z drugimi upravnimi izdatki socialnega gospodarstva in z investicijami, ki so vidne v palačah naših pokrajinskih central.

Kadar bi bil sestavljen prvi del ogromne naloge, ki naj kaže dejanski položaj, dalje v drugem delu kritična presoja dajatev in drugih dohodkov v državi, stali bi pred tretjim delom, ki bi se imel pečati s konkretnimi predlogi glede štedenja v osebnem in gnotnem smislu, dalje glede potrebnih investicij in virov, od kod bi se jemala sredstva, ki se imajo obrestovati in v doglednem času amortizirati. Nikakor namreč ni dopustno, da bi se vse investicije v obliki visokih posojil prevalele na potomce ter bi se na ta način zaprla pot k nadaljnjemu napredku.

Tretji del zahtevane naloge bi obstojal v tem, da bi na podlagi zbranih podatkov in izvršenega pregleda katere kompetentna korporacija s sodelovanjem vseh poldelnih gospodarskih organizacij sestavila program za izdelanje tretjega, t. j. glavnega dela za

konkretno utemeljene predloge za izboljšanje in ureditve državnih gospodarskih prikl, in sicer tako, kakor pri prvih dveh poglavjih, da se končno ti predlogi predlože vladi, oziroma skupščini. Že za sestavo delovnega programa bo treba ogromno naporovnega skupnega dela, kaj šele za izvedbo. Toda trud bi ne bil zaman, temveč bi pri dobri volji odločujočih činitelev v državi mogel prav močno koristiti, če se ti odločujoči činitelji postavijo izven dnevne politike. Za to bi bilo poklicati na sodelovanje vsakogar, kdor čuti v sebi nagnjenje in voljo za koristno delo v prid državi, naj že pripada katerikoli stranki. (Referat so zborovalci sprejeli z dolgotrajnim, viharim odobravanjem.)

Proti odohelelosti deluje s kolektivnim uspehom samo **VILFANOV ŠAJ** kar priznavajo vsi strokovnjaki. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Proizvajala: Kem. pharm. laboratorij **MR. D. VILFAN**, ZAGREB, ILICA 204

Kriza v sladkorni industriji

Kriza v sladkornih tržiščih, čijh položaj je najboljše merilo za razmere v sladkorni industriji, je dosegla vrhunec v minuli kampanji in začetkom oktobra. Neprestano padanje že itak nizkih tečajev je doseglo najnižjo stopnjo in ves trg je stal pred vprašanjem, kaj bo dalje. Današnje cene se gibljejo globoko pod produktivnimi stroški in zato ni misliti, da bi se trajno držale. Z druge strani se pa pridružuje letošnjemu rekordnemu pridelku sladkorne pese nova kampanja na Kubi, ki bo po lamski rekordni še večja. Računati moramo torej z očitveno nadprodukcijo, ki ji konzum ne zadostuje in, kar je še slabše, nadprodukcija se bo po dosežanih cenah še povečala. To je glavni motiv, da se cene sladkorja tako trdovratno drže pod produktivnimi stroški in da ni pričakovati, da bi se položaj na sladkornem trgu v doglednem času izboljšal. Vzrok je ta, da povrsine, kjer se goji sladkorna pesa, ni mogoče zmanjšati tako, da bo vsaj še dve leti produkcija na Kubi in Javi standardna, t. j. 5 in 2 milijona ton. Industrija sicer pričakuje, da se pojavi kjerkoli večji konzum odnosno da vsaj cene ne bodo več padale. Veletrgovina tem argumentom ni dostopna in se drži rezervirano. Zaloge, ki so sicer znane, nikakor pa ne katastrofalno velike, ne najdejo naravnega razpčavanja in pritiskajo dalje na vse tečaje, bodisi za blago ali za poznejše termine. Stališče veletrgovine je razumljivo, ker je imela z neprestanim padanjem cen znatno izgubo. Kakor smo na tem mestu že opozorili omenili, bi bil edini izhod iz sedanjega kritičnega položaja zvišanje konzuma. Konzum sicer stalno raste, toda za produkcijo vse prepočas. Tempo bi pospešil edino cenjevi sladkor. Znižanja cen pa ni pričakovati, ki v mnogih slučajih že sedaj ne dosežejo produktivnih stroškov in ker so davki in druge dajatev od sladkorne industrije previsoke.

Newyorška sladkorna borza je meročajno tržišče za ves svet. Približno ena četrtina svetovne sladkorne produkcije se prodaja v Newyorku, kjer pade vedno tudi odločitev o maksimalnih cenah. V primeri z maksimalnimi cenami v maju 1920 so današnje cene v Newyorku šestkrat nižje in so tudi pod predvojnimi cenami, dasi je notranja vrednost dolarja samo za 50 % manjša kakor v mirnem času. Od zadnje kampanje so padle cene za eno tretjino. Razmeroma enako so padli tudi terminski tečaji. Na praški borzi so padle cene surogatov od 215 Kč 10. oktobra 1924 na 140 Kč 9. oktobra 1925 tako, da delajo sedaj celo največje tovarne s 35—40 Kč pod produktivnimi stroški.

Vidne zaloge so letos izmed vseh povojnih let največje. Začetkom septembra so znašale v poedinih državah kakor sledi:

Leto	1922	1921	1920
Francija	98.199	63.663	84.960
Anglija	15.388	10.073	30.000
Francija	85.971	30.834	75.875
Madagaskar	52.667	14.821	19.785
Belgija	23.268	12.325	19.496
Anglija	312.499	317.488	400.849
Skupaj v Evropi	587.992	509.204	830.965
Zedinjene države	232.394	96.603	125.340
Kuba v notranjosti	174.253	—	—
Kuba, pristanišča	453.069	1.225.285	327.000
Skupaj	1.447.708	1.831.092	1.283.305

Leto	1925	1924	1923
Francija	51.546	69.937	58.826
Anglija	75.433	18.562	31.034
Francija	74.744	55.307	74.946
Madagaskar	35.483	11.438	16.617
Belgija	16.142	14.585	25.991
Anglija	333.497	231.103	354.360
Skupaj v Evropi	586.845	400.932	661.692
Zedinjene države	224.725	215.918	196.650
Kuba v notranjosti	438.801	342.765	188.658
Kuba, pristanišča	822.779	432.123	429.585
Skupaj	2.073.170	1.391.738	1.476.688

Iz teh podatkov je razvidno, da pritiskajo na cene najbolj velike kubanske zaloge in da sta glavni dve odjemalci — Zedinjene države in Anglija — s sladkorjem

Z NEDAVNE PROSLAVE 200 LETNICE RUSKE AKADEMIE ZNANOSTI. Na sliki vidimo nemškega poslanika v Moskvi grofa Brockdorff-Rantzaua med svečanim banketom. Pred njim sedi predsednik izvršilnega odbora VCIK Kalinin, za njim pa predsednik akademije A. Karpinski.

—g Kovani drobci. Te dni prispe v Beograd šest vagonov kovanih novčičev po dinarju. Ta prva pošiljka v znesku 12,000.000 dinarjev pride takoj v promet.

—g Državni zavod za pospeševanje industrije in obrti. Na predlog ministra trgovine in industrije je ministrski svet sklenil, da se ustanovi v Beogradu zavod za pospeševanje industrije in obrti. Vlada je tudi sklenila, da se takoj prične graditi poslopje za ta zavod. Kot prvi obrok je dovoljen kredit v znesku 300.000 dinarjev.

—g Za centralne veleposle in razstave. Minister trgovine in industrije dr. Krajač je poslal vsem trgovskim zbornicam okoličnic s pozivom, naj se izjavijo, da-li bi ne kazalo prirediti namesto manjših razstav v krajih s slabim gospodarskim zaledjem velike razstave in veleposle v glavnih mestih poedinih pokrajin. Ta okoliščina ni naperjena proti sejmom in razstavam v manjših mestih, vendar se pa zahteva za take prireditve v provincialnih mestih nekaj službeni značaj, dalje carinske, prevozne in druge olajšave. V interesu našega gospodarskega življenja bi bilo, da bi se prirejale namesto številnih majhnih razstav velike razstave, ki bi zbujale pozornost inozemstva. Naši gospodarski krogi bodo gotovo z veseljem pozdravili to misel.

—g Položaj delovnega trga v Švici. Napram koncu avgusta se je število službe iščočih dne 30. septembra po podatkih švicarskega delovnega urada povišalo na 461 ali okroglo 5 %, dočim se je število javnih mest v isti dobi znižalo za 30 ali okroglo za 1 %. Na 100 praznih mest je prišlo koncem septembra 420 prosilcev napram 396 koncem avgusta. Število službe iščočih dne 30. septembra je z 10.396 v primeri z istim dnem preteklega leta z 8718 narostlo, napram letu 1923 z 22.830 pa je padlo. Nezaposlenost zadeva v prvi vrsti ženske, za 11 % več. Tako tare tudi Švico nezaposlenost.

—g Mednarodna razstava za notranje plovstvo in izkoriščanje vodnih sil se bo vršila v Baslu ob priliki otvoritve novih pristaniških naprav od 1. julija do 15. septembra 1926. Razstava bo pod protektoratom švicarskega zveznega predsednika. Razstava

tudi dobro preskrbljena. Porast konzuma se je ustavil proti pričakovanju producentov zato, ker se je veliko povpraševanje po sladkorju zadnja leta nekoliko poleglo. — Konzum je poskočil po vojni tudi zato, ker je Amerika uvedla strogo prohibicijo. Sedaj pa ni več pričakovati tako važnega povoda za porast konzuma. Krizo sladkorne industrije bi se dalo ublažiti eventualno s slično akcijo, kakor jo je začela 1. 1921—22 Amerika za razprodajo velikih zalog na Kubi. Toda letošnji prebitek je še večji in nova kubanska kampanja računa s pridelkom 5.5—5.6 milijonov ton, torej s prirastkom 500.000 ton, evropska pa najmanj s 7.6 milijonov ton.

Boris Lazarevskij:

Obljuba

Stanovala sem pri svoji gimnazijski sošolki Veri. Pogosto sva govorili o njenem bratu, podporočniku Kolji Semjonovu. Spominjali sva se ga, vitkega in lepo raščene, kako je odšel hladnokrvno na bojišče.

Vera je dobro poznala mene in svojega brata. Ni pa vedela, kako sorodni sta bili moja in Koljina duša. S ponosom lahko rečem, da je bil odkritosrčen samo z menoj. Ljubila sem ga zato, ker sva skupaj rastle, ljubila sem ga, ker je bil lep, najbolj pa zato, ker je znal molčati.

Mnogi Koljini tovariši so se bahali, pretiravali in skušali podčrtati svoj uspeh, če jim je dekle le malo stisnila roko ali če so slišali frazo »da, všeč ste mi«. Kolja je pa znal celo po strastnih poljubih napraviti dolgočasno lice, zavezati ali pa napeljati pogovor drugam, če se je pripetilo, da je nenadoma vstopila Vera ali pa njegova mati.

Instinktivno sem čutila, da je v ljubezni najslabša — tajnost. Včasih se je jezil name, ker se nisem znala premagovati. Z zanimanjem je pregledoval album razglednic in šepetal tako, da sem ga mogla slišati samo jaz.

— Preveč si rdeča, sedi no h klavirju, tam je manj svetlobe, in začni igrati.

Tikala sva se že dve leti, od kar je postal Kolja junker, toda v navzoč-

sti tretje osebe se ni nikoli zmotil ali zagovoril.

Niti prva leta, niti pozneje nisem opazila v Kolji posebne hrabrosti. Pretepoval ni mogel trpeti in ni skušal trenirati svojih mišic, z druge strani pa nisem in še zdaj ne poznam nobenega starca, ne mladeniča, ki bi tako mirno zrl smrti v oči, da, še več — ki bi se tako strastno zanimal zanjo.

Kolja ni bil pobožen, vendar sva pa pogosto hodila v cerkev, običajno v Kazanski savor k polnočnici in sva klečala tik pred oltarjem. Počakala sva, da je bilo končano »Blagoslovi duše moja, Gospoda«, se prekrizala in odšla peš kam daleč, daleč na Vasiljevski otok.

Nobeno vreme ni motilo najine sreče in najinih pogovorov. Celo vesela sem bila, če je začelo deževati. Tedaj sva najela izvoška in prijetno sva se počutila v pokriti kočiji. Dišalo je po usnju, po parfumi mojeg roba in po suknju debele, nekoliko premočene vojaške suknje. Hotelo se je nama, da bi bila Nadeždinska ulica, kjer so stanovali Semjonovi, čim bolj oddaljena. Poljubljala sva se in govorila — čudno — govorila sva največ o smrti, osobito odkar se je bila začela vojna in raznesla vest, da bodo tisto leto gojcnice vojne akademije predčasno avanzirali.

Učiti se je moral Kolja zelo mnogo, na dopust je prihajal zdaj redko in ne na dolgo. Mati in sestra ga skoraj nista puščali od sebe in bili so trenotki, ko se mi je zdela, da Vera z mojo navzočnostjo ni zadovoljna.

Kolja in jaz sva se mučila, toda celo ob takih dnevih se je znal čudovito premagovati. V navzočnosti domačih bi človek mislil, da se niti najmanj ne zmeni zame. V salonu se je poslovil od mene hladno in ceremonijalno.

Dobrih deset minut sem čakala na terasi, končno sem zaslišala za svojim hrbtom zvenket ostrog in tihe besede: — Mila, kako sem se utrudil brez tebe, hitro v kočijo...

Do akademije je bilo kakih dvajset minut — najinih minut.

Teden dni pred zaključkom šole je bil Kolja neke divne deževne noči (nama se je zdela divna) posebno nežen in govoril je nekam posebno prepričevalno.

— Musja, mila Musja, še lani sem mislil, da si povsem prifrknjena in slabotna, kakor mlad vrabec, ki je pravkar zletel iz gnezda. Bal sem se, da me ne boš razumela, zdaj se pa ne bojim in vem, da ostaneš v slučaju, če bom ubit, povsem mirna, da boš verjela in vedela, da bom znal pokazati svojo ljubezen tudi z onega sveta. Ali boš?

— Bom, — sem odgovorila — kakor da me je nevidna roka hipnotizirala. — Pomni, da te bom znal na kak način obvestiti o svojem zagrobnem življenju, o katerem ne dvomim, dokler se mi pa nič ne zgodi, ti bom pisal na pošto ležaje.

Ne znam opisati tega, kar sem preživela, ko smo z Vero in njeno materjo spremljale Koljo na kolodvor. Predno smo odšli z doma, je spregovoril nevič in sadnič:

— Rad bi, Musja, da me spremiti tudi vi na kolodvor.

Premagovala sem se imenito in celo to me ni spravilo iz ravnotežja, da je poljubljaj mater in sestro, ne pa mene, toda po povratku domov mi je postalo slabo. In vendar nisem naslednje dni nikoli plakala.

V treh tednih sem prejela od njega samo dve pismi, polni tihe nežnosti, ki je lastna samo malobesednim ljudem.

Zadnje pismo se je končalo takole: »Pisal bi večkrat, pa nimam časa in nabiralnika ni pri roki. Smrti se pa tudi zdaj ne bojim. Najstrašnejše je na bojnem polju ostati brez cigaret, najprijetnejše pa — zaspati in videti v sanjah tebe. Jutri ti bom najbrže zopet pisal.«

Tudi takrat nisem zaplakala, ko sva z Veročko prečitali njegovo ime v seznamu onih, ki so podlegli ranam. Moje samozatajevanje je podpiralo tudi njo in tako sva celih pet dni srečno tajili materi Koljino smrt. Ko je pa izvedela, kaj se je zgodilo, je malo manjkalo, da sirota ni zblaznela.

Zgodilo se je začetkom oktobra. Ne vem, jeli Vera uganila, da Kolji nisem bila samo njegova prijateljica, toda ona in mati sta začeli občevati z menoj kakor s sorodnico. Obe sta pisala mojemu očetu, naj se preselim iz penzionata k njima na stanovanje. Papa je seveda dovolil. In lažje mi je bilo v tem udobnem stanovanju, kjer so na vsak predmet zrla nekoč Koljine oči. Soala sem na njegovi postelji, Po-

govora o tragičnem dogodku smo se vse tri izogibale in častnikov nismo mogle čitati. Kakale smo, ne da bi vedele, komu ali čemu naj velja to pričakovanje.

Sicer pa, jaz sem vedela — čakala sem, da izpolni Kolja svojo obljubo in me na kak način obvesti o življenju na onem svetu. Drhteč sem zaskrbljena očmi in skušala zaspati, da bi ga videla v sanjah, pa ga nisem videla. Dvakrat sem bila na pošti v nadi, da dobim zakasnelo pismo, pa ga nisem dobila. Molčali sta Vera in njena mati, molčale so stene in molčale Koljine slike.

Cesto smo hodile k zadušnici in v cerkvi je nam bilo neznošno težko. Pozneje, na cesti, je pa vsem odleglo. Kolja je podlegel ranam v bolnici in vse njegove stvari so ostale tam. Vera je prosila in se pismeno obračala nekam, da bi jih poslali nam. Prišla je dopisnica s sinjim uradnim pečatom o tem, da so stvari podporočnika Semjonova že odposlane. Vendar pa dolgo nismo ničesar dobile.

Počasi in težko je potekal čas celo pred božičnimi prazniki, ki so bili nekoč tako lepi. Naš sedmi razred je nastopil počitnice. Nisem odpotovala k očetu na deželo. Ostala sem pri Semjonovih.

Dan pred božičnim večerom sta prišli k Veri dve njeni prijateljici, ki nista imeli kaj preživeti praznikov, in od dolgega časa smo začele topiti vosek ter gledati na senci, kaj se pokaže. Ena obeh deklet je pojasnila, da je treba

Moda

Naravne oblike ženskega telesa igrajo v modi zelo pomembno vlogo. Pri večini modnih krojačev opažamo zadnje čase vpliv normalnega oblikovanja od ramen do pasu kot podlogo pri krojenju. Komplikirani kroji, ki se le neopazno vtihotapljajo v modo, se mora pod pritiskom nove tendence poslovičiti od dozdne enotnosti, ki jo je doslej imel. Moda v zimski sezoni se ne zadovolji več s širino, ki jo vidimo pri krilih in plaščih, temveč hoče imeti kroji, s katerimi pride do popolne veljave nežna harmonija lepega ženskega telesa. Da si bodo čitatelji na jasnem glede moderno prikrojene plašče,

prinašamo slike, na katerih se vidi sprednji in zadnji del plašča. Zimsko blago — brokat, žamet in volna — definira siluete točneje kakor so jih lahki poletni krepi. Pač pa povečajo volumen in zahtevajo izvestno širino. Plašč na sliki prica o eleganci in udobnosti. Zgornji del se v svojem vzorcu razlikuje od širokega zvonatega roba tako, da se na prvi pogled zdi, da je narejen plašč iz dveh vrst blaga. V resnici je pa broširani lamé samo prepleten s srebrnimi nitkami. Podloga je iz kovinstorijavega krepdešina. Ti plašči so zadnja novost zimske sezone.

Damske velour plašče

Oglej si neobvezno!

v vseh barvah in kvalitetah nudi v veliki izbiri in na ceneje
F. in I. Goritcar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Oglej si neobvezno!

Moda in bolezn

Nedvomno ima blago, iz katerega je narejena obleka, velik vpliv na človeško zdravje, če že ne direktno, pa vsaj na oni občutek notranjega miru in zadovoljstva, ki se ne da definirati in ki se v vseh slučajih krije z zdravjem. Neposredna zveza med slabo narejeno obleko in boleznjo doslej še ni bila ugotovljena. Zadnja leta se pa zdravniki čudijo, da je v današnjih časih pri deklicah zelo redka bledica ali bela bolezen (chlorosis), dočim je bila ta bolezen koncem minulega stoletja v zdravniški praksi na dnevnem redu. Ugovarjati bi se dalo, da naši zdravniki, ki preiskujejo kri pod mikroskopom, ne delajo tako pogosto diagnoze bledice, kakor njihovi predniki. Vendar pa ostane odkrito vprašanje, zakaj so opažali v prejšnjih časih bledico samo pri deklicah in zelo redko ali skoraj nikoli pri dečkih. Danes je znano, da je povzročal bledico korset, ki je stiskal telo v pasu. Ko je delati te poizkuse na sveti večer, ne pa prejšnji dan.

Nemirno se je oglašil zvonec v predsobi. Ne da bi slutila, kdo zvoni, sem šla sama odpret. Bil je pismo nosa s paketom z bojišča. Ko smo ga odprle in je Koljina mati zagledala njegovo dozo, se je vsa stresla. Malo je manjkalo, da ni padla, vendar se je pa premagala, rekoč:

— Ne, ne morem, kar same preglejte...

Pregledovali nismo imele kaj. Par žepnih robcev, ženske rokavice, čepica in navaden, zelo pomečan zvezek v sinjem ovju. Prvi dve strani sta bili iztrgani, dalje so bile v zvezku tri kuverte in košček pivnika. V čepici je bilo nalivno pero, v katerem se črnilo še ni bilo posušilo.

Tisti večer nismo mogle več topiti voska, niti pogovarjati se. Prijateljici sta se kmalu poslovili. Da se malo razvedrim, sem ju spremila v tramvaju na Vasiljevski otok. Vrnila sem se čez pol drugo uro.

Vera in njena mati sta že spali. Po prstih sem prišla v sobo, prižgala luč in se naglo slekla. Nato sem vzela s pisalne mize pošiljko in še enkrat ogledala vsak predmet. Najbolj me je zanimal pivnik. Na njem je ostal odtis dveh ali treh vrstic. Prizadevala sem si na vse načine, da bi prebrala, kaj je bilo napisano, pa ni šlo.

Kar sem se spomnila, da je treba postaviti pivnik pred ogledalo in tedaj je lahko prebrati narobe odtisnjene vrstice. Planila sem k toaletni mizici in držala pivnik pred ogledalom. In takoj sem razločno prebrala: »Musja, ljubljena moja, samo ti veš... Izpolnil sem svojo obljubo...«

Težko sem se držala na nogah. Komaj sem prišla do postelje. Legla sem in prvič zaplakala, toda nihče, razen Kolje, ni izvedel za te solze...

moderna doba opustila to srednjeveško iznaddbo, je izginila tudi bledica. Žal, smo pa dobili namesto bledice drugo bolezen.

Pri mladih ženskah in dekletih opažamo pogosto na mečih nenavadno rdečo, trdo in nagubano kožo. Ta bolezen se pojavi pri ženskah večinoma med 14 do 20 letom. Zanimivo je, da se je pojavila ta bolezen, odkar so začele ženske nositi kratka, komaj do kolen segajoča krila in svilene, tenke luknjičaste nogavice, ki ne morejo varovati kože na nogah vpliva hladnega vremena. Priznati pa moramo, da žal nobeni znanstveni poskusi in argumenti niso tako tehtni, da bi mogli spremeniti modo. Edina tolažba za higiteno kožo je ta, da se nobena moda ne drži dolgo in da tudi ta bolezen na ženskih nogah ne bo dolgo trajala.

Moda ne pozna zadrege

Vsakemu človeku se kdaj pripeti, da ne ve kako in kaj bi storil, da bo volk in koza cela. Pomagati si iz zadrege ni vedno lahko. Kako srečni bi bili ljudje, če bi si znali pomagati iz vsake zadrege tako, kakor si znajo modni magnati. Kar pogledate n. pr. pikapolonice, ki so jih začeli nedavno nositi v Parizu, od koder jih zanaša veter tudi k nam. Ali ni to najboljši dokaz, da moda nikoli ne pride v zadrego? Če ji zmanjka fantazije in če si ne more izmisliti novih oblik, klubovov, plaščev, čevljev ali nogavic, ki bi vleklo, obesi na staro zalogo pikapolonice in stvar je v redu. Se bolj duhoviti in iznaddilivi so pa modni magnati v Ameriki. Tam nosijo »žabe« (Amerikanci jim pravijo »flappers«), na nogavicah razne podobice tako, da bi jih lahko smatrali za nekatere hodeče razstave v minijaturi.

Podvez na nogavicah ameriške žabe sploh ne nosijo. Zgoraj, kjer se začnejo krilo in kjer je bila še nedavno zavilana nogavica, so se pojavile na svetli, prozorni svili podobice — levja glava, šopek cvetlic, jockey na konju, pasja glava itd. Vse to je v kričavih barvah. Lepo sicer ni, zato pa presenetljivo, novo, moderno. V mestu čudežev, kakor je New York, je pač potrebna levja glava na suhem dekliškem kolenu, sicer bi ne bilo atrakcije. Mati teh prismojarij je neka kina — igralca, ki si je dala naslikati na desni nogavici svoj portret, na levi pa portret svojega moža (četrtga, pa menda ne zadnjega). V teh nogavicah se je dala fotografirati na parkniku, ki je vozil iz Evrope v Ameriko, in takoj drugi dan je bila njena slika na prvi strani »New York Timesa«. Tako je bila nji in njenim nogavicam vsaj za mesec dni zaslugama slava.

To pa še ni vse. Kaj porečete čevljem iz kožušvine, odnosno nestrojne kože. V Ameriki je prišel nekdo z idejo, da kožo sploh ni treba strojiti, kor so čevlji iz nestrojne telečje kože lepši. In res se je kmalu pojavil prvi par takih čevljev v neki newyorški izložbi. Ženske so kar norele z novostjo. Italijani, ki si služijo v Ameriki kruh s čiščenjem čevljev, so pa kleli. Tretja prismojarija ameriške mode je bojko žepnih robcev. Tovarne za robce so v veliki stiski,

ker ženske nočejo kupovati njihovih izdelkov. Treba si je torej izmisliti nekaj, da jih prisilijo kupovati, toda kaj? Vse barve, oblike, vzorci, okrasji in blago je bilo že na vrsti. Vsi robci so že pomošeni, obrabljeni. In ko je bila stiska na vrhuncu, se je pojavil genij in vzklil: Heureka — našel sem! Kupil je v oddelku za igrače za malenkostni znesek več lutk, privlekel iz starih ška-

teki pol tucata robcev in začel delati nove igrače. Eni punčki je obesil robce čez ramo, drugi ga je privezal na glavo, tretji je napravil celo obleko in tako so postali robci kmalu zopet moderni. Nobeno dekle ni moglo biti brez igrače, združene s pisanim robcem. Zdal se Američan kar trgajo za to novotarijo.

To in ono

Današnja mladina

Fraza »današnja mladina« se rabi večkrat v zaničljivem pomenu. Starejša generacija se v mnogih slučajih po krivici lasti pravico obsojati mladino, karati jo in ji očitati vse slabe lastnosti, dočim nihče ne prizna, da se s časom menjaajo ljudje in razmere in da zato ne smemo meriti mlade generacije po istem kopitu, kakor so merili pradedi nas. Saj z »današnjo mladino« stari tudi pred 50 ali 500 leti niso bili zadovoljni in morda so se stari celo pred Kristusovim rojstvom zgražali nad »današnjo mladino«. Če pa hočemo mladino razumeti, ne smemo pozabiti na lastno mladost. Mlado pokolenje je res malo bolj lahkomišno, toda ta lahkomišnost ima kakor vse druge na svetu svojo senčno in solnčno stran. Pri nekaterih se kaže kot površnost, pri drugih pa kot prenapljenost v svetovnem nazoru, osobito v presojanju tradicij, raznega navedenega in miselnega balasta. Današnja mladina se deli na več kategorij. Napačno je misliti, da so »današnja mladina« samo dekleta, ki jim je zunanost vse na svetu, ki se zanimajo samo za kratke lase, moderne plese in razne modne prismojarije. So pa tudi druga dekleta, ki pridno študirajo in si belijo glave s številnimi sodobnimi problemi, prav kakor moški. Zopet druge posvetijo svojo inteligenco in ljubezen praktičnemu delu za bližnjega. V sirotišnicah, bolnicah in drugih karitativnih ustanovah je vse polno deklet. Z materinsko ljubeznijo skrbijo za poverjeno jim deco ali bolnike. Drugod so zaposlene na pošti, pri telefonu, po raznih pisarnah, kjer si morajo služiti vsakdanji kruh.

Junaštvo večerajšnje mladine se je preživelo. Danes imamo dekleta, čijih edino premoženje je zdravje, mladost, notranja sila srca in razuma in ki žrtvujejo to edino bogstvo delu za trpečega bližnjega. Če pogledamo torej stvari malo globlje v oči, moramo pač priznati, da današnja mladina po egorini večini ne zasluži očitkov, ki ji lete od vseh strani. Izjeme so seveda povsod, toda brez takih izjem tudi večerajšnja mladina ni bila.

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste vedno imeli. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

„Vrinda Devi“

V Kalkuti je umrla soproga slovečega indijskega zdravnika Pandita Shyama Shankerja, Angležinja, ki je bila nekoč imenitna pianistinja in si je dala s prevzetjem hinduske vere ime »Vrinda Devi«. Roman lepe Wande Constance Morrellove je malo pred vojno vzbudil v Angliji veliko pozornost. Gospodična Morrellova je spremljala leta 1913. na Angleškem se mudedeča hindujska Pandita Shyama Shankerja pri nekaterih pevskih predavanjih in se pri tem zaljubila v njega. Ko je Pandit l. 1915. zapustil Anglijo, da postane minister v državi Ihalar, ga je spremljala tja in se borila dolga tri leta za to, da je mogla postati prava žena plemenitega hindujskega. Končno se ji je posrečilo, da je premagala vse ovire in je bila sprejeta od bramanov z vsemi častmi v hindusko vero, na kar jo je maharadža v Ihalaru sprejel za svojo hčer in jo poročil z Panditom, pri čemur so se izjavili vsi stari običaji hinduske vere. Tako je postala lepa Angležinja hinduska žena in je s svojim možem sedem let živela v najsrečnejšem zakonu.

Chicago nekdanj in sedaj

Chicago je klasičen vzgled naglega razvoja »po ameriški«, kakršnem se Evropa ne more načuditi. Pred sto leti je bila tam še divja pokrajina, danes pa tam leži eno izmed največjih mest na svetu. Izvirni vzrok prve naselbine je bila lega blizu pristanišča ob Michiganem jezeru in blizu prevažališča med vodovjem tega jezera in pritoki reke Mississippi. Za časa, ko je divjala vojna ameriške Revolucije, je neki črnc iz San Dominga, imenovan John Baptiste de Saible (ali au Saible) prodiral do reke Chicago in se tam nastanil, da trguje z Indijanci. Okolo l. 1777 zgradil je hišo in ta je bila začetek neprestanega naseljevanja v Čikaški pokrajini. L. 1796 je prodal svojo hišo nekemu francoskemu trgovcu, ki jo je s svoje strani prodal John Kinzieju l. 1803. Kinzie je bil prvi ameriški naseljenc. Leto kasneje so Združene države zgradile tam trdnjavo na rezervaciji šestih kvadratnih milj, ki so jih Indijanci odstopili Združenim državam.

Ime trdnjave je bilo Fort Dearborn. Naselbina je začela rasti še le po vojni l. 1812, pa tudi potem le jako počasi. Še leta 1830 je bil Chicago mala vas koč iz hlodov; prebivalstva je bilo manj od sto duš. Začetek razvoja naselbine v mesto je baje pripisati izgradnji Illinois-Michigan kanala, ki jo je Kongres sklenil l. 1837. L. 1837 je prebivalstvo naraslo na 4170 duš. In tega

leta je Chicago bilo inkorporirano kot mesto. Od tedaj je bil razvoj mesta naravnost čudežen. L. 1850 je Chicago imel 28.269 prebivalcev. Deset let kasneje jih je imel desetkrat toliko, namreč 208.977. L. 1870 je prebivalstvo šlo čez pol milijona in l. 1880 čez milijon. Mesto je nadalje hitro raslo do l. 1920, ko je bilo zadnje ljudsko štetje, ki je izkazalo prebivalstvo od 2.701.705 duš. Cook County, v kateri živijo sami ljudje, ki stanujejo v mestu Chicago ali pa tam delajo, šteje čez tri milijone prebivalcev.

Dva najpomembnejša dogodka v zgodovini mesta Chicago je veliki požar od l. 1871 in svetovna razstava v l. 1892/93. Veliki požar, ki je uničil velik del mesta, je povzročil ogromno gnotno škodo, ki se je cenila na 187 milijonov dolarjev. Ali taka je bila energija njegovih prebivalcev, da je tekem dveh let na pogorišču stalo nanovo sezidano mesto. Svetovna razstava pa je veliko prispevala k slovesu mesta Chicago po vsem svetu; razstava je bila posvečena odkritju Amerike pred štirimi stoletji.

Mesto Chicago poseduje obširna vredna sistem javnih parkov. Ves osrednji del je obkrojen na vse strani od parkov, ki so med seboj spojeni po širokih bulevarih. Poleg tega niza velikih parkov ima Ahicago prekrasno obrežje ob jezeru. Michigan Avenue ob jezeru je pomos vseh Čikažanov. Izmed poglavitnih javnih poslopj naj omenimo Chicago Public Library na Michigan Avenue, ki je stala dva milijona dolarjev. Ta knjižnica ima 33 podružnic po vsem mestu. Eno izmed najlepših poslopj je Chicago Art Institute, posvečeno umetnosti; v njem se nahaja muzej in umetniška šola. V Chicagu se nahajajo tudi druge slovite knjižnice, kot je Newberry Library, John Crerar Library, Library of the Chicago Law Institute in knjižnica zgodovinarkega društva. Mesto ima mnogo ustanov za višjo izobrazbo: University of Chicago, poklicne šole Illinoiske univerze, Loyola univerzo, zdravniško šolo Illinoiske univerze, Lewis Institute in razne neodvisne šole za pravnštvo in zdravništvo.

Chicago je po prebivalstvu drugo največje mesto v Združenih državah in glavno trgovsko središče na zapadu. Chicago je važno železniško križišče; poleg tega pa je njegova lega ob jezeru Michigan jako ugodna za plovbo po Velikih jezerih, 23 železniških prog se osredotoči v Chicago. To mesto je zbirališče za vse pridelke zapada, ki naj se odpremo na vzhod. Nobeno mesto na svetu nima take trgovine z žitom, živcem, živino in lesom. Največje klančnice na svetu se nahajajo v Chicagu, kjer se kolje živina za vse Združene države in tudi za izvoz. Ali tudi industrija železa, usnja, čevljev, tobaka, kemikalij itd. je zastopana v velikem obsegu.

Prebivalstvo mesta Chicago obstoja večinoma iz priseljencev in njihovih sinov. Od njegovih 2.701.705 prebivalcev je bilo po ljudskem šteju l. 1920 nič manj od 72 odstotkov »tujega pokolenja«. Ameriška uradna statistika namreč vedno uvažuje takozvani »foreign white stock«; pod tem se razumevajo tujerodci in njihovi v Ameriki rojeni sinovi. Čez 800.000 je bilo tujerodcev. Žalibog iz uradnih statistik ni razvidno razmerje poodnih tujerodnih narodnostnih skupin. Razvidno pa je, da je l. 1920 bilo v Chicagu 137.611 ljudi, ki so se rodili na Poljskem, 121.018 na Ruskem, 112.268 na Nemškem, 59.215 v Italiji, 58.563 na Švedskem, 50.392 na Češkem, 30.491 v Avstriji, 26.106 na Ogrskem, 9963 v Jugoslaviji itd. Kar se tiče Jugoslavije, je število veliko preveliko; precejšnja porcija onih rojenih v Avstriji in na Ogrskem bi spadala pravzaprav v Jugoslavijo.

Naravno je, da mesto s takim velikim tujerodnim prebivalstvom ima mnogo organizacij tujerodcev, na tisoče. Veliko je tudi število tujerodnih časopisov: 30 čeških, 12 nemških, 12 švedskih, 9 poljskih, 9 litvinskih, 8 italijanskih, 7 slovenskih, 7 slovaških, 7 židovskih, 5 hrvaških, 5 norveških, 3 grški, 3 španski, 2 francoski, 2 danski, 2 srbski, 2 ruski, 2 madžarski, 1 ukrajinski, 1 kitajski in 1 holandski časopis.

Raje v smrt, nego ločitev

Bosanski listi prinašajo romantičen in gniliv dogodek, ki je obenem dokaz verske nestrpnosti med krščanskim in muslimanskim življenjem v Bosni, kakor drugih južnih krajih naše kraljevine.

Takoj po okupaciji Bosne se je izselila iz Bosne masa fanatičnih bosanskih muslimanov v Sandžak in Makedonijo. Tako je v bližini Vardarja, v srcu Makedonije vraslo malo selo Usinbeg. V selu so prebivali sami muslimani. edini kristjan je bil delovodja Ranko. Ljubenzljivi mladenič, katerega so ljubili vsi. Ranko je tudi rad vsakomur pomagal, bil je brezplačen vaški sodnik, odvnetik itd.

Ena najuglednejših rodbin na selu je bila Usinbegova. Stari Usinbeg, po katerem se je imenovalo tudi selo, je bil spoštovan od vseh. Imel je lepo hčerko Aiso, ki je bila namenjena Ahmedbegu iz sosednjega sela.

Toda človek obrača. Bog obrne. Aisa nikakor ni bila voljna pokoriti se očetovi volji, da se vda za Ahmedbega, zakaj ljubila je iz dna svoje duše mladega kristjana Ranka. Ljubimca sta se često sestajala in se na sestankih bodrila drug drugega. Aisa se je sama bala usodnega dne, ko lo odvede Ahmedbeg.

In ta dan je nepričakovano prišel. Nekega solnčnega jutra, je rekel stari Usinbeg svoji hčerki, da naj se pripravi na sprejem Ahmedbegovih svatov, ki lo bodo odvedli. Zaman je nesrečna Aisa rotila svojega očeta, da naj popusti. Češ, da ne ljubi Ahmedbega. Oče ni popustil. Tedaj je odšla Aisa k Ranku, da se poslovijo od njega. Ko se je vrnila, je odšla v sobo k materi in ji priznala, da ljubi Ranka. Prestažena mati il je rekla, da naj molči, kajti oče lo bo ubil, če izve resnico. Aisa pa je mirno odvrnila, da gre raje v smrt, nego da se loči od Ranka. Mati ni polagala mnogo pažnje na besede hčerke in jo odpravila spat.

Čim je legla noč na zemljo, je Aisa neslišno vstala in odšla iz hiše. Skočila je v reko Vardar. Drugi dan so potegnili njeno truplo iz vode. Istega dne je izginil tudi Ranko. Po selu govore, da je tudi njega povolnil hladni Vardar...

Double blagovi

za zimske suknje, najboljši izmed najboljsh, ter zimske suknje in raglane dobavila kakor vedno na ceneje tverda

Drago Schwab - Ljubljana

Velike zakladne znanosti

Svetovnoznanostne knjižnice predstavljajo v pravem pomenu besed zakladnice znanosti in vede. Na svetu je velikih knjižnic 1038, in sicer 66% v Evropi, 34% pa v Ameriki. V vsaki teh knjižnic je najmanj 50.000 signaturnih števk. Skupno število knjig, odnosno zvezkov poedinih večjih del znaša 181 milijonov. Največjeje in najstarejša knjižnica je nacionalna knjižnica v Parizu, ki obsega 3.700.000 zvezkov. Nji sledi londonski »Angleški muzej« z 2.300.000, javna knjižnica v Leningradu z 2.044.000, pruska državna knjižnica v Berlinu z 1 milijon 777.000, bavarska državna knjižnica v Monakovem z 1.400.000, knjižnica strassburske univerze z 1.200.000 in narodna knjižnica v Madridu z 1.125.000 zvezkov. Druge knjižnice so manjše po številu knjig, imajo pa večje zbirke strokovnih del, kakor n. pr. otavaska knjižnica v Ameriki, kjer so zbrana znamenita dela v parlamentarnih problemih, ali edinburška knjižnica, ki je posvečena na večnoma pravnim problemom. Washingtonska knjižnica s svojimi 285.000 zvezki je najbogatejša zbirka medicinske literature na svetu.

Znano je, koliko črpa znanost iz knjižnic starih samostanov, ki so ohranili skoz dolga stoletja dela znamenitih mož. Vsaka večja knjižnica ima zdaj nekaj izvodov teh knjig, odnosno rokopisov. Dolga in naporna je bila pot od zaprašenih samostanskih kjer so se hranili večnoma samo stari rokopisi, do rotacijskega stroja in dalje do modernih knjižnic, kjer so shranjeni zdaj milijoni izvodov. Na knjižnem polju je dosseglo človeštvo zadnja desetletja ogromen uspeh.

Proces proti trebiškim morilcem

V četrtek ob 9. se je pričela senzacionalna razprava proti trebiškim morilcem. Porotna dvorana v Iglavi je zelo majhna in ima prostora za komaj 60 oseb. Navzlic temu pa se je pred sodiščem zbralo več sto oseb, ki so skušale vdreti v dvorano in orožniki in policija so le s težavo zaprli dorohe. Porotnikov je 14, večinoma posestniki in obrtniki. Ženske ni nobene med njimi. Grozen je pogled na mizo, kjer ležijo corpora delicti. Na mizi leži lobanja Jerneja Polickega, Lobanja je na čelu in senci razbita, manjkajo deli. Dalje leži na miz kup človeških kosti, težka sekira in čevlarsko kladivo. Poleg stolpa dva zaboja z obleko in obutvijo umorjenih žrtve.

Ob 9. so pripeljali vseh osem obtoženecv pod močnim spremstvom in dvorano. Ivan Felja ml. in Josip Kunst star. sta skrbno oblečena, ostali, tipični obrabi zločincev, so oblečeni zelo zanikarno. Razen Felje ml. so bili vsi radi tatvine že predkaznovani. Dvočrček je bil že večkrat kaznovan radi javnega nasilstva. Vsega skupaj je k procesu vabljenih 8 prič, med temi trije sinovi umorjenega Mateja Polickega, Bogomil, Emil in Rihard.

V splošnem proces precej slični Haarmannovemu in tudi tu se je pojavilo vprašanje, da-li niso zločinci prodajali človeško meso, ker se je našlo nasoljeno v milnu. Sodišče je obsojilo Karla Dvočka, Tomaža Maseka in Josipa Kmenta tudi radi oskrnjevanja mrličev. Obtoženci trdovratno taje in se zagovarjajo, da so meso nasolili zato, da jih ne bi izdal smrad Po končani uvodnih formalnostih se je pričelo s čitanjem obtožnice, kar je trajalo vse dopoldne. Nato se je pričelo z zasliševanjem obdolžencev.

Poročni film

Misel, svojo lastno poroko spraviti v film, si tako zagotoviti trajan spomin in istočasno podati v daljavi bivajočim sorodnikom predstavo tega važnega momenta v življenju, se je udeležila te dni v Londonu. Poročni par Robert Henry Trillia iz Buenos Airesa in miss Blanche Hoppe Sinclair se je na ta način predstavila svojim prijateljem v Južni Ameriki. Film, ki je dolg približno 100 m, se predloči tekem 6 minut in je bil takoj po izgotovitvi poslan materi ženina, da ga razvije pred povabljenim družbo gostov. Pol ure pred začetkom poroke sta prišla dva operaterja. Eden je zlezel na lestev, da je povzel naraščajočo množico, drugi pa je šel v notranjost cerkve in je povzel prve došle goste. Slika svetle barve nekrasote je nastala, ko so se pojavile nevestine družice, očitno po dogovoru s filmskim fotografom. Nevesta, katero je spremljal njen oče, je korakala polagoma po stopnicah v cerkev. Operaterju pa vendar ni bilo dovoljeno delati v cerkvi mo-poročnim aktom.

Trgovina

manufakturo v Ljubljani, na zelo prometnem prostoru, se radi izselitve ugodno proda.

Ponudbe pod „RESNI KUPEC-4011“ na upravo lista.

Damske velour plašče

v vseh barvah in kvalitetah nudi v veliki izbiri in najceneje **F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.**

Oglej si brezobvezno!

3969

Oglej si brezobvezno!

Krčne žile

si zavarujte s pat. **ANTIVARIX** obvezo. —

Cena: 150 Din

Naročila: **M. BARTL, Stritarjeva ulica 2**

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame, **zajamčeno iz čiste volne** čvrste kvalitete in najmodernejših vzorcev razpošilja po jako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot strogo solidno svetovno znano tovarniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO, Palackeho třída 12.

Vzorci gratis in franko. Isto tudi privatno.

Makulturni papir

à kg Din 5.—

prodaja

uprava „Slovenskega Naroda“

Pošte globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancom tužno vest, da se je naša dobra, uboga sestra in prijateljica, gospodična

Mařenka Jezeršek

po večletnem, mučenem trpljenju včeraj ob polu enajstih zvečer preselila v boljše življenje. Pogreb se bo vršil iz mrtvašnice deželne bolnice v nedeljo ob polu štirih popoldne.

LJUBLJANA, 23. oktobra 1925.

Žalujoče sestre: **Ivanka, Minka, Nika,** in rodbina **Logar**

3984

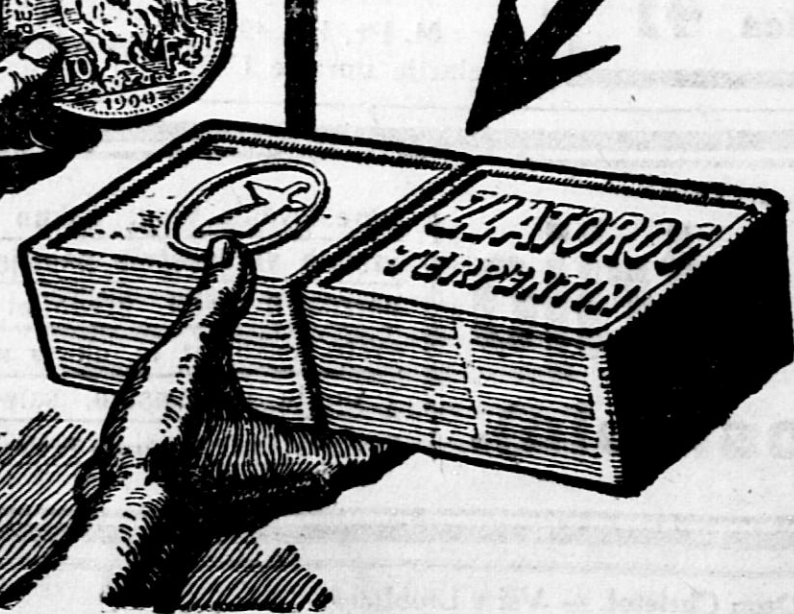
Zlato

vsebuje v Vaši roki se nahajajoče

Zlatorog-terpentinovo milo.

V vsaki tisoči komad se vpreša 1 zlatnik po 10 frankov. Poskusite, kupite komad pristnega Zlatorog-terpentinovega mila in prepričajte se o njegovi neprekosljivi kakovosti!

Mogoče, da najdete pri pranju tudi 1 zlatnik!

IV. BRUNČIČ & F. KERNIK

pleškarja in ličarja Ljubljana, Karel Kotnikova ulica (baraka za Ledino) se priporočata cenj. občinstvu. — Cene zmerno, potreba točna. Triletna garancija. 161 L.

Zastopnik

dobro uveden pri industrijskih podjetjih, se išče za naprave za izkoriščanje izpare in ekonomiziranje pare (Abdampferverwertungs-Anlagen) Dampfkondensierungs-Anlagen).

Böhling & Bruckner G. m. b. H., Wien IV., Schellinggasse 12

VSEM

ki hočete piti dobro kavo, priporočamo našo izvrstno pravo domačo **koliško cikorkijo**

J. Stjepušin

— Sisak —

preporuča najbolje tambure, žice, partiture, škole i ostale potrebšćine za sva glazbela. Odlikovan na pariskoj izložbi. — Cijanci franko.

Najcenejše kupite samo pri

Josip Petelinc

Volno, trikotažo, ro-kavice, nogavice, nahrbtnike za šolarje in turiste, potrebšćine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje NA VELIKO IN MALO Ljubljana (blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

LOKOMOBILI

Wolf-Lanz do 600 HP tvorniško novi ali generalno popravljivi s tvornimi jamstvom tudi na obroke

motorji na sesani plin

Dieslovski motorji brez kompresorja

motorji na sirovo olje

Generalno zastopstvo Motorenfabrik, Darmstadt

Milinski stroji

Transmisije

Pogledite naše skladišče — Plačilne olajšave — Kompletna montaža

BRACA FISCHER D. D. ZAGREB, Pantovčak 1 b

Mali oglasi, ki služijo v interesu javnosti, so namenjeni brezplačno, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zemlje, denisovanje, to-ogledni stroje, vsaka beseda Din 10. Najmanjši znesek Din 10

Znižane cene pri „Tribuna“ F. B. L.

Dvokolesa:

najceneje in največja zaloge pri „Tribuna“ F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Pneumatika

za dvokolesa, motorje, otroške vozičke iz najboljših nemških, francoskih in angleških tovarn, na veliko in malo — pri Batjelu, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Holenderji

za dečke in deklice od 4 do 8 let — se dobijo po prav nizki ceni pri „Tribuna“ v Ljubljani, Karlovska cesta 4.

Triciklji in mala dvokolesa

za dečke in deklice na krogličnih ležajih, z verigo, izdelana kot normalna dvokolesa v manjši obliki — pri Francetu Batjelu v Ljubljani, Zvonarska ulica 1.

Mehanična delavnica.

Posebni oddelki za popravila dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov itd. Emaliranje z ognjem. Stara dvokolesa se popolnoma prenovijo in shranijo čez zimo. — „Tribuna“ F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Ceniki

dvokoles, motorjev, otroških in igračnih vozičkov, šivalnih strojev in delov franko. Prodaja na obroke. — „Tribuna“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Službe

Gospodinja samostojna moč, želi mesta za takoj pri boljšem gospodu; ev. tudi z otroci. Ponudbe pod „Skrb“ na gospodinja/3974 na upravo „Slov. Naroda“.

Slaščičar

dobra moč, vesten, išče službo v večjem hotelu. — Dopisi pod „Slaščičar“ 3906 na upravo „Slov. Naroda“.

Vpokojenec

star 45 let, išče službo sluge ali vratarja. Nastopi lahko takoj. Dopisi pod „Vratar/3927“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Gospodična

večja slovenskega in nemškega jezika, dobra strojeopiska — išče službo v neki pisarni. — Ponudbe pod „Začetnica“ 3949 na upravo „Slovenskega Naroda“.

Motorji:

„Frera“ in druge angleške znamke v zalogi; velika izbira po konkurenčnih cenah. — Franc Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Knjigovodja

več vsakršnega pisarniškega dela — išče stalno službo pri večjem podjetju. — Ponudbe pod „Knjigovodja/3947“ na upravo „Slov. Naroda“.

Blagajničarka

išče službo v kavarni ali hotelu. — Ponudbe pod „Blagajničarka/3960“ na upravo „Slov. Naroda“.

Prodajalka

izurjena v mešani stroki — išče službo v trgovini z mešanim blagom. Gre tudi za blagajničarko. — Dopisi pod „Izurjena/3932“ na upravo „Slov. Naroda“.

Skladiščnik

vojaščinu prost, pošten in zanesljiv — išče službo v večji spekerijski trgovini. — Dopisi pod „Skladiščnik“ 3911 na upravo „Slov. Naroda“.

Prodajalka

mlajša, večja galanterijske stroke — išče službo. Nastopi lahko takoj. — Dopisi pod „Vešča“ 3987 na upravo „Slovenskega Naroda“.

Tri mizarje

starejše, spretni, samostojni delavci za pohištvo — sprejmeta Andrejevič in Jovanovič, stolarska fabrika, Niš, Srbija. 3951

Kuharica

za vse, ki samostojno kuha poleg pomoči, se ob dobri plači sprejme s 1. novembrom k dvema osebam. — Sunko, Zagreb, Mažuraničev trg 2 a/l. 3999

Plačilna natararica

dobra in zanesljiva moč, želi službe za takoj ali pozneje; gre tudi izven mesta. Pismene ponudbe pod „Plačilna/3989“ na upravo „Slov. Naroda“.

Frizerki

in manikirki (perfektni) plačam mesečno 2000 Din in odstotke od prodaje. — A. Kummerkramer, Sombor. 3991

Absolventinja

trgovskega tečaja, večja slovenskega in nemškega jezika in stroj. pisja — želi praktirati v pisarni v mestu ali na deželi. Ponudbe pod „Fraktikantinja/3966“ na upravo „Slov. Naroda“.

Trgovski učenec

se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom, kateri ima veselje do trgovine, ne pod 15 let star, močan, zdrav in krepek ter z dobrim šolskim izpričevalom — pri trgovcu Hinku Kreftu v Ptaju. 3977

Knjigovodja

prvovrsten, samski, hrvaščino in nemščino zmožen v govoru in pisavi (strojeopisku), ki se obveže, da bo samostojno vodil pisarno, če mogoče iz stroke spirituoze — se išče za takojšnji nastop. — Ponudbe z navedbo plače pod „Knjigovodja“ 3965 na upravo „Slovenskega Naroda“.

Šivalni stroji

za domačo rabo, šivilje, krojače in čevljarje — po znižani ceni pri Batjelu, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Prodaj

Motorno kolo

znamke „Puch“, dobro ohranjeno — se ugodno proda. — Dopisi na upravo „Slov. Naroda“ pod „Motorno kolo/3963“.

Dve moški obleki

(dobro ohranjeni) in par čevljev — napredaj. — Dopisi pod „Nizka cena“ 3964 na upravo „Slovenskega Naroda“.

Damski plašč

(zimski) za srčno postavu — se takoj proda. — Ponudbe pod „Plašč“ 3913 na upravo „Slov. Naroda“.

Pianino

dobro ohranjen, se radi pomankanja prostora — ugodno proda. — Dopisi pod „Pianino/3926“ na upravo „Slov. Naroda“.

Moško kolo

(prosti tek) dobro ohranjeno — prodam za 1500 dinarjev. — Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „1500/3941“ na upravo „Slov. Naroda“.

Ugodno prodam kompl. jedilnico

iz trdega lesa ter nekaj d. g. pohištva. — Dopisi pod „Ugodno“ 3969 na upravo „Slovenskega Naroda“.

POZOR! POZOR!

Ostanki za perilo so naprodaj po polovični ali zelo znižani ceni. Ne zamudite ugodne prilike! — Resljeva cesta 30, I. nadstropje, desno. 4009

Korenje

tri vagoni, lepo blago — nudim. — Naslov pove upravo „Slov. Naroda“.

Krompir

šest vagonov, la gorenjski — nudim. Cena po dogovoru. — Naslov pove upravo „Slovenskega Naroda“.

Stanovanja

Mesečna soba se odda čez dan odsotnemu gospodu. — Ljubljana, Strelška ulica 10, I. nadstropje. 3976

Opremljena soba

s posebnim vzhodom se takoj odda. — Naslov pove upravo „Slovenskega Naroda“.

Večjo prazno sobo

s posebnim vzhodom v sredini mesta — iščem za takoj. — Dopisi pod „Soba takoj/3904“ na upravo „Slov. Naroda“.

Opremljeno sobico

s posebnim vzhodom — išče gospodična, ki je ves dan odsotna. — Ponudbe pod „Sobica“ 3945 na upravo „Slov. Naroda“.

Otroški vozički

Mamice, ne zamudite prilike si ogledati velike izbire vsakovrstnih modnih vozičkov po čudovito nizkih cenah — v tovarni „Tribuna“, Karlovska cesta 4.

Stanovanje

dveh sob in kuhinje na Selu — zamenjam z enakim ali manjšim v mestu. — Donisi pod „Zamenjava/3931“ na upravo „Slov. Naroda“.

Lepo stanovanje

dveh sob, kuhinje in prikl. blizu kolodvorov — se odda v najem. Najemnika po dogovoru. — Ponudbe pod „Stanovanje“ 3918 na upravo „Slovenskega Naroda“.

Stanovanje

3-4 sob in kuhinje — iščem v mestu v stari ali novi hiši. Plačam dobro. — Ponudbe pod „Emilija“ 4004 na upravo „Slovenskega Naroda“.

Kupim

Rabljeni dvokolesa

motorji, avtomobili, šivalni stroji — se kupijo proti izkazu lastnine. Franc Batjel, Ljubljana, Zvonarska ulica 1. 197/L

Nepremičnine

Stavbno parcelo

v Ljubljani — kupim. — Ponudbe pod „Parcela 22 4001“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Posestvo

blizu Kranja, 25 oralov zemlje, njive, travniki in gozd — se vsled selitve ugodno proda. — Pismene ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Posestvo/3928“.

Hiša

z dvema stanovanjema, velik vrt, blizu železniške postaje — se takoj proda. — Dopisi pod „Din 100.000/3903“ na upravo „Slov. Naroda“.

Parcela

ob Dunajski cesti ugodno napredaj. — Naslov pove upravo „Slovenskega Naroda“.

Škole

Trgovski lokal

s stanovanjem na prometnem kraju v mestu ali na deželi — se išče za takoj. — Dopisi pod „Trgovski lokal/3910“ na upravo „Slov. Naroda“.

Skladišče

suho in svetlo, v sredini mesta — iščem za takoj. — Dopisi pod „Skladišče“ 3944 na upravo „Slov. Naroda“.

Gostilno

na prometnem kraju na deželi iščem v najem; event. jo tudi kupim. — Ponudbe pod „Gostilna“ 3930 na upravo „Slov. Naroda“.

Opreme za neveste

store, zastore, jedilne in spalne garniture, namizna in posteljna pregrinja in vse vrste vezonih večje ročno najceneje **M. Zoržek, Ljubljana, Stritarjeva ulica 7.** Proizvame vse kombinacije iz motivov. Predtiskanje. Največja izbira načrtov. 196/2

PUH - PERJE
R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Voda vrè

— toda ne v hladilniku „Renault“, ampak v glavi tistega, kateri ne kupi za svojega potnika malega tovrnega kot potnega — krasno izdelanega avtomobila 6 HP in 10 HP „Renault“ za kg 250 — 600 tovorov.

Zahtevajte ponudbo!

Ako potrebujete sveže ali suhe vence, šopke in aranžmaje, pokličite telefonsko številko

341

cvetličarna KORSIKA

Aleksandrova cesta

Naročila se pošiljajo na dom

187-L

Zastopstvo: „Renault“-Avtomobilov

A. Lampret, Ljubljana, Krekov trg 10

Dnevni koncerti:

V kavarni od 5 do 1/2 ure ponoči.

V kleti . . . 6 . . . 12 . . .

V restavraciji . . . 7 . . . 12 . . .

Ob nedeljah in praznikih jutrokovalni koncert v restavraciji. — Popoldanski koncert ob 5. uri.

DAMSKA KAPELA
v
RESTAVRACIJI „ZVEZDA“.Točna in solidna postrežba.
Prvovrstno vino, gorka in mrzla jedila.

Se priporočata Fran in Roza Krapež.

Tražimo oješteg i polpuno pouzdanog

PODRUMARA

Nastupiti odmah. Ponude na Eduard Bier i sinovi,
SUŠAK 3967Tražimo za jednu od najvećih američkih tvornica
motocikla samo absolutno solventne

rajonske zastupnike 3971

Dopise pod „Agilen i solventan“ na PUBLICITAS d. d.,
oglasni zavod, Zagreb, Gundulićeva ulica 11

Med

cijeden (vrcan)

15 Din kg

prodaje

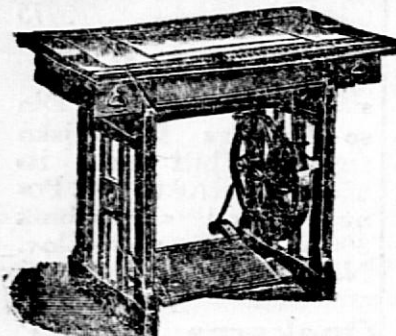
Drogerija Peršič, Zemun

ARGUS

ARGUS

je naš najbolji domaći informacioni zavod
ima v vseh mestih zanesljive poverljive
daje informacije o vsem, posebno pa še o
imovnem stanju denarnih zavodov, trgov-
sko-industrijskih podjetij in privatnih oseb
ove informacije so točne, izčrpne in brze
se nahaja v vuku Karadžića ul. 11., Beograd
ov telefon je 6-25, a brzoljavni nast. ArgusSanatorij dr. K. Szegő Abbazia —
(OPATIJA)

Zdravljenje z utrjevanjem in učvrščevanjem.

Najprijetnejše bivanje za rodbine. Otroci od 7. let
naprej tudi brez spremstva. Nudi otrokom vso na-
slado obrežne kopeli, staršem popolno pomirjenje.

Edino najboljši šivalni stroj

so le

Josip Petelinca

znamke GRITZNER, ADLER,
PHONIX za rodbino, obrt in
industrijo. — Posamezni deli za
stroje in kolesa, Lamerz igle.

LJUBLJANA 164-L

blizu Prešernovega spomenika

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico
v Ljubljani, Mestni trg šte. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje
najugodnejše.Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.
Sprejema v inkaso fakture in cestne terjatve. Posojila daje
le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvo.

Telefon šte. 9. 23 L. Telefon šte. 9

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani
prodaja 22 L

:: premog ::

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi
za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvo-
vrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in do-
mačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briketeNaslov: Prometni zavod za premog d. d.,
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/L.

Velika prodaja dam-

skih plaščev!

Trpežni športni Din 400, modni šev-
jot Din 550, Velour la Din 600, Ve-
lour la la Dir. 720, gladki sukneni
Din 800, fini m. dno - uknjeni Din 900.

Modeli

Velour z „Bib rette“ kožo 1020, mod-
no sukno z „Electric“ 1330, Eskiino
Velour s Panterkanin 1650, najnovejši
modeli s Chinchila Opusom 2600 do
3000 v veletrgovini R. Stermecki.
Celje šte. 21. — Ceniki zastojni!
Vsak kunez dobi darovate!

Zdravilno priporočeno

Gleichenberger

Poved v zalogi!

Konstantin-u.

Emmaquelle

pri obolenju

dihalnih organov

Johannisbrunnen

Quellsole

zdrava, ocvetloča

najboljša in najučinko-
vitejša za inhaliranje.

Nagrobni venci

sveži in suh, največja izbira, od 60 dinarjev

naprej. — Sveže krizanteme, nageljni, rože,

aranžmaji vseh vrst.

Cvetlični salon Viktor Bajt

— LJUBLJANA, Šelenburgova 6 —

Mehanično umetno vezenie

zastorov, perila, oblek bluz, monogramov, fino belo
in barvasto entljanje, ažuriranje.

MATEK & MIKŠ. Ljubljana.

DALMATINOVA 13

Vsled strokovnega znanja najtinejši izvršitev in brezkonkurenčne
cene. Najcenejši in čisti predstavi ženskih ročnih del v narodnih in
modernih vzorcih ter lastnih originalih.

Hotel in restavracija Miklič

nasproti glavnega kolodvora

priporoča tujske sobe, znano dobro

kuhinja, najboljša vina, vedno sveže

pivo, nizke cene, lep salon za shode

in prireditve. — Kurljivo kegijišče.

Sukno in velour za plašče

Doubl za površne suknje

Kamgarn in modni ševljot

za moške in ženske obleke in drugo manufakturno blago v veliki izbiri po
zanesljivi nizki ceni priporoča občnoznanja trdka

— R. MIKLAUC, „Pri škofu, Ljubljana —

Zunanjim naročnikom se dosepišeje vzorci na zahtevo
poštino prosto.

Havre-Newyork samo 6 dni čez morje

Francoska linija — (French Line)

Cle. Gle. Transatlantique in družba CHARGEURS

Renns za pomorske vožnje

v Severno in Južno Ameriko, Avstralijo ter Kanado

Dobra hrana in pijača brezplačno.

Expressparniki: „PARIS“, „FRANCE“, „de GRASSE“

Vozne listke in tozadovna

pojasnila daje

Ivan Kraker

zastopnik v Ljubljani

Kolodvorska ulica 41

Najstarejša slovenska

gleskarska in ličarska

delavnica

Ivan Bricej, Dunajska c. 19,

se priporoča izvršitev točna, cene

umerne 179

Modni barunasti klobuki

kakor tudi FILCI v vseh modnih

barvah v veliki izbiri in po nizkih

cenah

pri M. M. Horvat, moštiki, Ljubljana, Stari trg 21

Zalati klobuki vedno v zalogi.

Damska konfekcija

in modni salon

T. Kunc, Pod Tranco

Blagovi in svilu v zalogi.

Najnižje cene! Prvovrstno delo!

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

p. poroča svoje zaloge

deležnikov in solnič-
kov ter srebrohalnih
polik.

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.

krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni

klesarji, instalacije vodovodov.

oprava strojev. Kopirajo in klesane naprave

izdelovanje posod iz pločevine za

firnež, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škafle)

105 L za konzerve.

Najnovejši opohejni izum,

petrolejska plinska svetiljka

AIDA z Avrova žarnico

200-500

svet. moči.

Krasna bela luč.

Neznatna po-
raba petrolejaSve i kakor
elektrika!

„AIDA“

se rabl za razsvetljavo prodajalnic,
uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvo-
rišč, vrtov itd. „AIDA“ je pri-
kladna za najmanjše in največje
prostore — Zahajajte prospekt!

Glavno skladišče za SHS ima

elektrotehnična firma

SVARCO i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

— Zahajajte takoj prospekte! —

Čreva

vsakovrstna, po najugodnejši ceni, kakor vsako leto,
vedno na zalogi. Kupim tudi surovi in stopljeni loj in
ga plačam po na višji dnevni ceni.

Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska cesta 85

PAVEL SIMENC

pokopališki vrtnar, Sv. Križ - Ljubljana, se priporoča cen-
občinstvu za popravila in okrasitev grobov s
cvetličami, posniranje s peskom kakor tudi za
zvršitev vsakovrstnih vrezih in suhih vencev,
šopkov in različnih aranžmaji v vseh zmešanih cenah.

Velika zaloga lepih krizantem.

Narocila se sprejemajo tudi v cvetličarni,

Sv. Petra cesta šte. 33, poleg Zmajskega mostu.

PRODAJA.

Kr. o. rajno sodišče v Ptujju prodaja licitando
dne 26 in 27. oktobra t. l. v Ptujju in na postaji
Sv. Lovrenca na Dr. oolju nad ensto hektolitrov
raznega starega vina, razno veliko in malo vinsko
posodo, konje, voze, krave, telice, svinje 1800 m
normalnih žel. tračnic, 6000 m ozkotirnih tračnic,
kompletne naprave za izdelovanje lesne volne,
razne lokomobile in stroje ter kotle za elektriko
tri barake itd.

Poiasnila daje dr. Fr. Jurtela, odvetnik v Ptujju.

Cvetličarna „Nizza“ — (Fani Nvala)

LJUBLJANA, Prešernova ulica 30

se priporoča cenj. občinstvu za nakup svežih

cvetlic, šopkov, vencev, kakor tudi

umetnih vencev in šopkov po brezkon-

kurenčnih cenah.

Postrežba točna Izbira velika in lepa

Objava.

Prema rešenju gospodina ministra financija, Kom.
Br. 842 od 15. oktobra ove godine, kolim je poništena
u celosti prva ofertalna licitacija održana na dan 5. sep-
tembra ove godine, za davanje pod zakup prava veliko-
prodaje soli po prodajnim reonima u Bosni i Hercegovini
i Dalmaciji, za vreme od 1. januara 1926. do 31. decem-
bra 1927. godine, — na dan 10. novembra 1925. godine
u 11. časova pre podne, a u kancelariji Uprave Državnih
Monopola u Beogradu i kod Oblasnih Monopolskih In-
spektorata u Splitu i Sarajevu, održaće se druga ofertalna
licitacija za davanje pod zakup prava velikoprodaje soli
po prodajnim reonima u Bosni i Hercegovini i Dalmaciji,
za vreme od 1. januara 1926. do 31. decembra 1927. go-
dine, prema uslovima Samostalne Monopolske Uprave,
M. Pr. Br. 31.916 od 8. jula 1925. godine, izmenjenim i
dopunjenim odlukom Upravnog odbora samostalne mo-
nopolske uprave, M. Br. 19.186 (akt M. Br. 19.185) od
21. oktobra ove godine.U Beogradu će se održati licitacija za zakup veliko-
prodaje u Bosni i Hercegovini i Dalmaciji, u Splitu za
velikoprodaju u Dalmaciji a u Sarajevu za velikoprodaju
u Bosni i Hercegovini.Kaucija se polaže po tač. 1., 2., 3. i 4. čl. 88. zakona
o državnom računovodstvu (u Beogradu — depozitnoj
blagajni Monopolske uprave, u Splitu — monopolskom
stovarištu u Splitu, u Sarajevu — monopolskom stova-
rištu u Sarajevu) najdalje 9. novembra ove godine do
17. časova.Za svaki reon mora se podneti zasebna ponuda i po-
ložiti zasebna kaucija. Uz ponudu ima se priložiti: a)
uverenje nadležne opštinske oblasti: da je podanik kra-
jevine Srba, Hrvata i Slovenaca, da uživa sva građan-
ska prava, da nije osuđivan za zločine, za dela koja
bežaste ili za krijumčarske krivičve; b) uverenje o pla-
ćenju porezi za isteklo tromesečje ove godine i c) uve-
renje o protokolisanoj firme. Ponude bez ovih uverenja
netaksirane (taksom od 100.— Din), neodređene, naknad-
ne i koje uslovljavaju izmenu propisanih uslova neće se
uzimati u postupak.Položenu kauciju za prvu licitaciju licitanti mogu
podići kod monopolskih kasa gde su je i položili.Onde gde licitant položi kauciju tamo predaje i svoju
ponudu.Oštampani uslovi se dobiti u kancelariji Uprave dr-
žavnih monopola — Odeljenje Prodaja — u Beogradu i
kod Oblasnih monopolskih inspektorata u Splitu i Sara-
jevu.O ovome se izveštavaju zainteresovani radi znanja.
M. Pr. Br. 49.172 od 22. oktobra 1925. godine. Iz kan-
celarije uprave Državnih monopola u Beogradu.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopu).

Obrestovanja vlog. nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predumi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzejava: Kredit, Ljubljana - Telefon 40, 457, 548, 805 in 806